

**"Για να γνωρίσετε τον δρόμο που πρέπει να βαδίζετε,
επειδή δεν περάσατε αυτόν τον δρόμο χθες και προχθές."**

(Ιησούς του Ναυή 3:4)

The background of the page is a painting of a traditional wooden boat, possibly a Venetian gondola, on a river. The boat is dark brown with a small cabin and a chimney. Several people are visible on board, including a man in a white shirt and a woman in a blue dress. The background shows a green landscape with trees and a body of water.

Περιεχόμενα

Για να γνωρίσετε τον δρόμο ...	... 03
Το Καρναβάλι και η παρωδία της Νηστείας	... 04
Η Μεταστροφή ενός Ρομά στον Χριστό	... 10
Γιάννης Έρτσος Επεμβάσεις τού Θεού!	... 17
Πως προκύπτουν οι δογματικές διαφορές	... 20
"Εσείς ρωτάτε, εμείς απαντάμε"	... 25
Προγράμματα Σουνίου	... 28
Εκκλησίες της Κοινωνίας των ΕΕΕΕ	... 29
Εκκλησιαστικά	... 31
Ποίημα του Χάρη Καρτερούλη	... 32

"Για να γνωρίσετε τον δρόμο που πρέπει να βαδίζετε, επειδή δεν περάσατε αυτόν τον δρόμο χθες και προχθές."

(Ιησούς του Ναυή 3:4)

Αυτό το εδάφιο αναφέρεται στη στιγμή που οι Ισραηλίτες προετοιμάζονται να διασχίσουν τον ποταμό Ιορδάνη και να εισέλθουν στη Γη Χαναάν. Ο Θεός τους καθοδηγεί να ακολουθήσουν τον νέο δρόμο που δεν είχαν ακολουθήσει πριν, και τους προετοιμάζει για τα επόμενα βήματα τους.

Είναι ένα εξαιρετικό και όμορφο εδάφιο για ένα μήνυμα Πρωτοχρονιάς, καθώς σηματοδοτεί την αρχή ενός νέου και αχαρτογράφητου δρόμου.

Καθώς μπαίνουμε σε έναν νέο χρόνο, ας θυμηθούμε τη σοφή και αγαπημένη καθοδήγηση του Θεού. Όπως ο Θεός είπε στους Ισραηλίτες, «Για να γνωρίσετε τον δρόμο που πρέπει να βαδίζετε, επειδή δεν περάσατε αυτόν τον δρόμο χθες και προχθές», έτσι και εμείς σήμερα καλούμαστε να ακολουθήσουμε έναν νέο δρόμο. Έναν δρόμο γεμάτο ελπίδα, νέες ευκαιρίες, νέα ξεκινήματα αλλά και απρόσμενες δυσκολίες.

Η ζωή μας, με όλα τα ανεξερεύνητα μονοπάτια της, βρίσκεται μπροστά μας. Δεν γνωρίζουμε τι μας επιφυλάσσει, όμως μπορούμε να έχουμε εμπιστοσύνη στη φωνή του Θεού που μας οδηγεί με αγάπη και φως. Μπροστά πορεύεται η κιβωτός της διαθήκης, δηλαδή η παρουσία του Θεού. Όπως ο Θεός άνοιξε τον δρόμο για τους Ισραηλίτες πέρα από τον Ιορδάνη, έτσι και εμείς μπορούμε να έχουμε

Ιορδάνης ποταμός, Ισραήλ

θάρρος και πίστη ότι, ακόμη και στις πιο δύσκολες στιγμές, ο Θεός είναι μαζί μας για να μας οδηγήσει σε μια νέα και όμορφη αρχή αρκεί να ακολουθούμε τον Λόγο του με σεβασμό και υπακοή.

Ο πιστός άνθρωπος έχει πνεύμα ζωηρό και κινητικό. Σε αντίθεση με την πνευματική οκνηρία στην οποία προσπαθεί να τον παγιδεύσει το ρεύμα της εποχής, εκείνος εμπιστεύεται τον Θεό, στα νέα μονοπάτια που Αυτός τον καθοδηγεί. Στις νέες πνευματικές κατακτήσεις που του έχει ετοιμάσει καθώς προκόπτει στον αγώνα της πίστης. Όπως η απολύτρωση του Ισραήλ ξεκίνησε με την Έξοδο από την Αίγυπτο της αμαρτίας και συνεχίστηκε με την είσοδο στη Γη της επαγγελίας, έτσι συνεχίζεται και το πνευματικό ταξίδι του πιστού ανθρώπου, ως αποτέλεσμα της απολύτρωσής του. Καθώς πορευόμαστε με χαρά την οδό των αγίων προς τα επουράνια, καλούμαστε σε μια πορεία νίκης και ευλογίας, διαμέσου της Χάρης του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, απολαμβάνοντας την Αγάπη του Θεού και την Κοινωνία του Αγίου Πνεύματος.

Ευχόμαστε σε όλους μας ένα νέο έτος γεμάτο αγάπη, ειρήνη και ανανεωμένη πίστη. Ας ακολουθήσουμε τον δρόμο που μας δείχνει ο Θεός, και ας τον βαδίσουμε με καρδιά γεμάτη ελπίδα και εμπιστοσύνη. Ευλογημένο το νέο έτος!

Το καρναβάλι και η παρωδία της νηστείας

Αντώνης Περιάλης

Κατά την περίοδο του Καρναβαλιού, οι άνθρωποι γύρω μας γιορτάζουν, αναζητώντας τη χαρά. Και αυτό, βέβαια, είναι φυσιολογικό μέσα σε έναν κόσμο που δεν γνωρίζει τη διαρκή και αληθινή χαρά που προσφέρει το πρόσωπο του Ιησού Χριστού.

Όμως, αυτή η χαρά περιέχει μέσα της τα στοιχεία της αμαρτίας, της ασωτίας, του ασέμνου και του εξευτελισμού της ανθρώπινης προσωπικότητας. Μπορεί, άραγε, να υπάρχει τέτοιου είδους χαρά και απόλαυση; Βεβαίως. Ο ναρκομανής απολαμβάνει και χαίρεται υπερβολικά για τα ναρκωτικά που παίρνει. Αλλά είναι μια χαρά θανάτου. Έτσι και η διασκέδαση του Καρναβαλιού είναι μια χαρά εφήμερη, που δεν οδηγεί στη λύτρωση, αλλά στην πνευματική απομάκρυνση από τον Θεό.

Ο διάβολος, όμως, προσπαθεί πολλές φορές να συνδέσει αυτή τη χαρά με τα πράγματα του Θεού, τα άγια και τα καθαρά, παραμορφώνοντας το πραγματικό τους νόημα. Έτσι, ενόψει της νηστείας του Πάσχα, βάζει τους ανθρώπους στη νοοτροπία ότι πρέπει να αναπληρώσουν όσα δεν θα τους επιτρέπεται να φάνε.

Ενόψει μιας περιόδου που θα έπρεπε να είναι γεμάτη με περισυλλογή, αφού πρόκειται να γιορτάσουμε τα Πάθη και την Ανάσταση του Ιησού Χριστού, πολλοί θεωρούν ότι τώρα είναι η στιγμή να ξεφαντώσουν, ώστε αργότερα να ζήσουν "ευσεβώς". Αλλά πόσοι πραγματικά, όταν φτάνει το Πάσχα, σκέφτονται το έργο του Ιησού Χριστού; Για τους περισσότερους, η σκέψη στρέφεται στο αρνί, την αργία και το φαγοπότι, και όχι στη βαθύτερη πνευματική σημασία της εορτής.

Το ίδιο συμβαίνει και με τις ονομαστικές εορτές. Την ημέρα που γιορτάζεται ο θάνατος ενός πιστού στον Θεό, ενός Αγίου, του οποίου το παράδειγμα θα έπρεπε να μας προβληματίσει και να μας εμπνεύσει για μίμηση, οι άνθρωποι συχνά ξεφαντώνουν, μεθούν, προβαίνουν σε απρέπειες, λένε άσεμνα ανέκδοτα. Και όλα αυτά σε μια ημέρα που θα έπρεπε να είναι αφιερωμένη σε πνευματική περισυλλογή

και τιμή προς τον βίο του Αγίου.

Ο αληθινός χριστιανός, που επιθυμεί να ζει σύμφωνα με το θέλημα του Θεού, δεν μπορεί να συμμετέχει σε αυτήν την παρωδία της χαράς. Αντιθέτως, καλείται να κρατήσει την καρδιά του καθαρή όχι με αποχή από ορισμένες τροφές, αλλά με μετάνοια, εγκράτεια και προσήλωση στον Θεό.

Η νηστεία δεν είναι απλώς μια παράδοση ή μια τυπική υποχρέωση, αλλά ένα μέσο πνευματικής κάθαρσης και προετοιμασίας. Ο χριστιανός καλείται όχι μόνο να αποφεύγει την υλική υπερβολή, αλλά και να προστατεύει τον εαυτό του και τα μέλη της οικογένειάς του από την κοσμική διασκέδαση που απομακρύνει την ψυχή από την ουσία της πίστης.

Ο Θεός δεν απορρίπτει τις εορτές καθ' εαυτές, αφού ο ίδιος της καθιέρωσε στην Παλαιά Διαθήκη, αλλά τις γιορτές που γίνονται χωρίς γνήσια μετάνοια και ειλικρινή αφιέρωση προς Αυτόν.

Η περίοδος της Αποκριάς και του Καρναβαλιού έχει πολιτιστική και κοινωνική διάσταση, αλλά η πραγματική Εκκλησία του Ιησού Χριστού δεν πρέπει να έχει σχέση με αυτές τις πρακτικές. Οι πιστοί καλούνται να εστιάσουν στην ουσιαστική προετοιμασία για τη Σταύρωση και την Ανάσταση του Κυρίου, όχι μόνο αποφεύγοντας τις καταχρήσεις, αλλά υιοθετώντας μια στάση ζωής που αποπνέει αληθινή πίστη και αφοσίωση στον Θεό.

Ο συνειδητός χριστιανός είναι υποχρεωμένος να διαχωρίζει συνεχώς τη θέση του από τον κόσμο, ιδιαίτερα όταν ο κόσμος συνδέει τις διασκεδάσεις του με τα πράγματα του Θεού. Δεν αρνούμαστε να φάμε κρέας την Τσικνοπέμπτη, αλλά δεν συμμετέχουμε στο ξεφάντωμα και τις κοσμικές συνήθειες που μας απομακρύνουν από τον πνευματικό μας σκοπό.

Η περίοδος του Καρναβαλιού

Η Εκκλησία, που ζει μέσα στον κόσμο, οφείλει να γνωρίζει την προέλευση αυτών των εορτών, ώστε να μη σύρεται από τα έθιμα και τις παραδόσεις που δεν έχουν σχέση με το θέλημα του Θεού αλλά ούτε να τις δικαιολογεί. Ο

Λόγος του Θεού μας προειδοποιεί ξεκάθαρα:

(Ωσ. 4:6): «Ο λαός μου αφανίστηκε για έλλειψη γνώσης· επειδή, εσύ απέρριψες τη γνώση, και εγώ απέρριψα εσένα, από το να ιερατεύεις σε μένα· επειδή, λησμόνησες τον νόμο του Θεού σου, και εγώ θα λησμονήσω τα παιδιά σου.»

Γι' αυτό, είναι σημαντικό να αποκτήσουμε γνώση και να μάθουμε την αλήθεια για όσα συμβαίνουν γύρω μας αυτές τις μέρες του καρναβαλιού.

Η καταγωγή του Καρναβαλιού

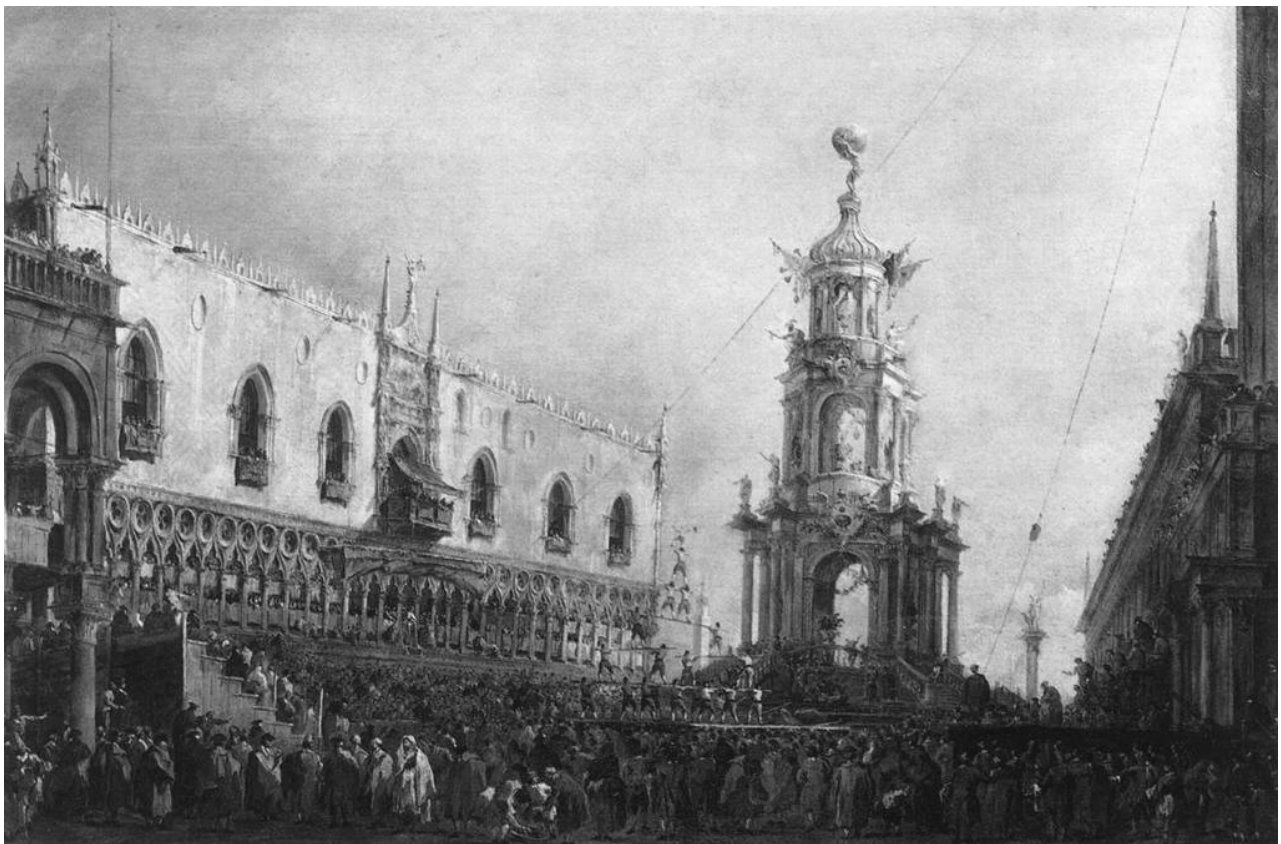
Το Καρναβάλι έχει ρίζες που ανάγονται σε αρχαίες παγανιστικές γιορτές. Στην αρχαία Ελλάδα, υπήρχαν οι Διονυσιακές εορτές, όπου οι

τοιμασία της νηστείας, αλλά με την κοσμική επιθυμία για γλέντι πριν από την εγκράτεια.

Η στάση της Εκκλησίας

Η Εκκλησία ανά τους αιώνες δεν αποδέχθηκε τις υπερβολές και τις αμαρτωλές εκδηλώσεις που συνοδεύουν το Καρναβάλι. Όμως η αντίδραση της υπήρξε συνήθως χαλαρή και ήταν σαν να μην υπήρχε. Η μεταμφίεση, η ακολασία και η ασυδοσία δεν συνάδουν με τη χριστιανική ζωή. Ο Απόστολος Παύλος προειδοποιεί:

(1Κορ. 6:12): Όλα είναι στην εξουσία μου, όμως όλα δεν συμφέρουν· όλα είναι στην εξουσία μου, αλλά εγώ δεν θα εξουσιαστώ από τίποτε.

Francesco GUARDI, Αποκριάτικη Πέμπτη στην Piazzetta, 1766-70, Ελαιογραφία, 67 x 100 cm, Λούβρο, Παρίσι

άνθρωποι, φορώντας μάσκες και μεταμφιεσμένοι, επιδίδονταν σε γλέντια και ακραίες συμπεριφορές, πιστεύοντας ότι έτσι τιμούσαν τον θεό Διόνυσο. Παρόμοιες γιορτές υπήρχαν και στη Ρώμη, όπως τα Σατουρνάλια και τα Λουπερκάλια, όπου επικρατούσε αχαλίνωτη διασκέδαση, μεταμφιέσεις και ασέλγεια.

Με την πάροδο των αιώνων, αυτά τα έθιμα "χριστιανοποιήθηκαν" και ενσωματώθηκαν στις κοινωνίες, αποκτώντας μια νέα μορφή. Το όνομα "Καρναβάλι" προέρχεται από τη λατινική φράση "carne vale", που σημαίνει "αντίο στο κρέας", καθώς προηγείται της περιόδου της νηστείας. Στην πραγματικότητα, όμως, το Καρναβάλι δεν σχετίζεται με την πνευματική προε-

Ώτι είναι νόμιμο ή κοινωνικά αποδεκτό δεν σημαίνει ότι είναι μέσα στο θέλημα του Θεού.

Το να επιλέγει κάποιος να συμμετέχει σε εκδηλώσεις που βασίζονται σε αμαρτωλά στοιχεία, απλώς επειδή είναι μέρος της κοινωνίας, δεν είναι στάση συνειδητού χριστιανού. Η γνήσια χαρά δεν προέρχεται από τις εφήμερες απολαύσεις, αλλά από τη σχέση μας με τον Χριστό.

Η αληθινή προετοιμασία για το Πάσχα

Αντί να δίνουμε βάση στα έθιμα που μας απομακρύνουν από τον Θεό, θα έπρεπε να εστιάσουμε στην ουσιαστική προετοιμασία της ψυχής μας για τη Σταύρωση και την Ανάσταση του Κυρίου. Οι μέρες πριν το Πάσχα δεν είναι

ευκαιρία για πραγματοποιήσουμε τα μη επιτρεπτά τις άλλες μέρες. Ο συνειδητός χριστιανός, καλείται να επιλέξει ποιον δρόμο θα ακολουθήσει: τον δρόμο του κόσμου ή τον δρόμο της αλήθειας και της σωτηρίας. Όπως λέει ο Κύριος:

"Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει" (Ματθαίος 6:24).

Ας πάρουμε, λοιπόν, συνειδητές αποφάσεις, βασισμένες στη γνώση της αλήθειας.

Η Είσοδος του Καρναβαλιού στον Χριστιανισμό

Με την εξάπλωση του Χριστιανισμού, πολλές λαϊκές γιορτές ενσωματώθηκαν σε νέες θρησκευτικές πρακτικές. Το Καρναβάλι τοποθετήθηκε χρονικά πριν από τη Μεγάλη Σαρακοστή, επιτρέποντας στους ανθρώπους να κατανάλωσουν τρόφιμα που δεν θα επιτρεπόταν να φάνε κατά τη νηστεία.

Τι σημαίνει, λοιπόν, το Καρναβάλι; Πρόκειται για μια γιορτή αποχαιρετισμού του κρέατος, κατά την οποία, όμως, οι άνθρωποι δεν περιορίζονταν μόνο στην κατανάλωσή του, αλλά συχνά επιδίδονταν σε ασωτίες και ακραίες συμπεριφορές.

1. Πρωτοχριστιανική Περίοδος (1ος - 4ος αιώνας)

Στους πρώτους αιώνες του Χριστιανισμού, οι πιστοί συνήθως απέφευγαν τις κοσμικές και ειδωλολατρικές γιορτές. Αυτό φαίνεται ξεκάθαρα στις προτροπές των Αποστόλων Παύλου και Πέτρου, οι οποίοι αποθάρρυναν τους Χριστιανούς από τη συμμετοχή σε γλέντια και διασκεδάσεις που σχετίζονταν με την αμαρτία.

Ωστόσο, καθώς ο Χριστιανισμός εξαπλώθηκε και το Ρωμαϊκό κράτος τον αναγνώρισε επίσημα με το Διάταγμα των Μεδιολάνων το 313 μ.Χ. (επί Μεγάλου Κωνσταντίνου), άρχισαν να ενσωματώνονται στην Εκκλησία διάφορες παραδόσεις και γιορτές της ειδωλολατρικής εποχής.

Τι παρατηρούμε εδώ; Η σύνδεση του Χριστιανισμού με το κράτος και η ελευθερία έκφρασης συνοδεύτηκαν από μια σταδιακή χαλάρωση της πνευματικής ζωής. Όταν η συμμετοχή στην Εκκλησία δεν έχει κόστος, γιατί να μην προσέρχονται όλοι; Όταν όμως απαιτεί θυσίες, τότε φαίνεται η γνησιότητα της πίστης, κάτι που έλειπε στη συγκεκριμένη περίπτωση.

2. Χριστιανική Ενσωμάτωση (5ος - 7ος αιώνας)

Κατά τον 5ο αιώνα μ.Χ., η Εκκλησία άρχισε να ενσωματώνει κάποιες παγανιστικές γιορτές με σκοπό να "χριστιανικοποιήσει" τις λαϊκές παραδόσεις.

Στην Ιταλία και τη Γαλλία, οι γιορτές αυτές προσαρμόστηκαν και απέκτησαν το όνομα "Αποκριές", σηματοδοτώντας την περίοδο κατανάλωσης κρέατος και άλλων τροφών που θα αποφεύγονταν κατά τη Σαρακοστή. Η Εκκλησία θέσπισε τη νηστεία ως μέσο πνευματικής κάθαρσης και μετάνοιας πριν το Πάσχα, όμως οι άνθρωποι προτίμησαν να "αναπληρώσουν" την επερχόμενη αποχή μέσω της αλόγιστης κατανάλωσης και διασκέδασης.

Έτσι, οι Αποκριές έγιναν μια περίοδος εκδηλώσεων και διασκέδασης, που ουσιαστικά λειτουργούσαν ως "τελευταία γιορτή" πριν από την αυστηρότητα της νηστείας.

3. Βυζαντινή και Μεσαιωνική Περίοδος (4ος - 15ος αιώνας)

Κατά τη διάρκεια του Βυζαντίου και του Μεσαίωνα, το Καρναβάλι και οι Αποκριές εξελίχθηκαν σε κοινωνικά γεγονότα, στα οποία ανατρέπονταν οι κοινωνικές τάξεις και τα καθιερωμένα ήθη.

Η Εκκλησία έκανε μερικές, αλλά χαλαρές, προσπάθειες να διατηρήσει αυτές τις γιορτές σε ένα πλαίσιο που δεν θα απομάκρυνε τους ανθρώπους από το πνευματικό νόημα της Σαρακοστής. Ωστόσο, οι προσπάθειες αυτές ήταν τόσο επιφανειακές που πρακτικά δεν είχαν καμία ουσιαστική επίδραση.

4. Εξέλιξη του Καρναβαλιού στην Ευρώπη

Με το πέρασμα των αιώνων, το Καρναβάλι απέκτησε έντονα στοιχεία γέλιου, σάτυρας, μεταμφίεσης και υπερβολής. Στην Ιταλία, τη Γαλλία και άλλες ευρωπαϊκές χώρες, οι γιορτές αυτές μετατράπηκαν σε ευκαιρίες κοινωνικής ανατροπής, όπου κυριαρχούσαν η ασωτία, η ασέβεια και η ανηθικότητα.

Στη Βενετία, για παράδειγμα, αναπτύχθηκε η παράδοση των μασκαρεμένων καρναβαλιστών, όπου οι άνθρωποι μπορούσαν να συμπεριφερθούν με τρόπους που, χωρίς τη μάσκα, δεν θα τολμούσαν. Η ανωνυμία έδινε ελευθερία στην αμαρτία.

Καρναβάλι: Από την ασωτία στη νηστεία

Το Καρναβάλι σημαίνει όπως είπαμε "αντίο στο κρέας", το οποίο συνδέεται άμεσα με την νηστεία, που είναι βασικό στοιχείο της πνευματικής ζωής. Όμως, βλέπουμε ότι αντί να αποτελέσει προετοιμασία για μια περίοδο εγκράτειας και αυτοσυγκράτησης, μετατράπηκε σε μια γιορτή ασυδοσίας και υπερβολής.

Αυτό είναι το πνευματικό παράδοξο: πριν από μια περίοδο αφιερωμένη στον Θεό, οι άνθρωποι επιλέγουν να απομακρυνθούν περισσότερο από Αυτόν. Το Καρναβάλι, αντί να εί-

να μια προετοιμασία για τις ημέρες των παθών του Κυρίου, λειτουργεί ως μια περίοδος απομάκρυνσης από την πνευματική εγρήγορση.

Γι' αυτό, ο χριστιανός καλείται να αναρωτηθεί:

- Ζει με γνώμονα τον κόσμο ή με γνώμονα τον Θεό;
- Αναζητά τη χαρά μέσα από την προσωρινή ευχαρίστηση ή μέσα από τη σχέση του με τον Χριστό;
- Ετοιμάζει την ψυχή του για το Πάσχα ή χάνει την ευκαιρία να πλησιάσει τον Θεό;

Η αληθινή προετοιμασία για τις ημέρες των παθών του Ιησού Χριστού δεν γίνεται με γλέντια και ασωτία, αλλά με πνευματική περισυλλογή, προσευχή και μετάνοια.

Το ερώτημα είναι: θα ακολουθήσουμε τη ροή του κόσμου ή θα επιλέξουμε τον δρόμο της αλήθειας και της σωτηρίας;

Η Νηστεία στην Παλαιά και Καινή Διαθήκη: Αυθεντική πρακτική και σύγχρονες αλλοιώσεις Παλαιά Διαθήκη

Η νηστεία στην Παλαιά Διαθήκη αποτελούσε ουσιαστικό μέρος της πνευματικής ζωής του Ισραηλιτικού λαού και συνδεόταν με τη μετάνοια, το πένθος και την προετοιμασία για να λάβει κάποιος το θέλημα του Θεού.

Η νηστεία του Μωυσή

Περίσταση: Ο Μωυσής νηστεύει 40 ημέρες και 40 νύχτες όταν ανεβαίνει στο όρος Σινά για να λάβει τις Δέκα Εντολές. (Εξοδος 34:28)

Συνθήκη: Πλήρης αποχή από τροφή και νερό ως πράξη υπακοής και προετοιμασίας.

Η νηστεία των Νινευιτών

Περίσταση: Ο προφήτης Ιωνάς προειδοποιεί την πόλη της Νινευή για επικείμενη καταστροφή, και οι κάτοικοι της νηστεύουν και μετανοούν. (Ιωνάς 3:5-10)

Συνθήκη: Έκφραση ταπεινότητας και μετάνοιας, που οδηγεί στη συγχώρηση του Θεού.

Η νηστεία του Δαβίδ

Περίσταση: Ο Δαβίδ νηστεύει όταν το παιδί του αρρωσταίνει και πεθαίνει. (2 Σαμουήλ 12:16-23)

Συνθήκη: Έκφραση θλίψης, μετάνοιας και ικεσίας προς τον Θεό.

Η νηστεία για τη σωτηρία του Ισραήλ

Περίσταση: Η Εσθήρ και οι Ιουδαίοι νηστεύουν για τρεις ημέρες πριν από την παρέμβαση της Εσθήρ στον βασιλιά υπέρ του λαού της. (Εσθήρ 4:16)

Συνθήκη: Προσευχή για καθοδήγηση και θεϊκή παρέμβαση.

Καινή Διαθήκη

Στην Καινή Διαθήκη, η νηστεία συνεχίζει να είναι μια πρακτική προσευχής και πνευματικής

προετοιμασίας, με έμφαση στη σχέση με τον Θεό.

Η νηστεία του Ιησού

Περίσταση: Ο Ιησούς νηστεύει 40 ημέρες στην έρημο πριν ξεκινήσει τη διακονία Του. (Ματθαίος 4:1-11, Λουκάς 4:1-13)

Συνθήκη: Πνευματική προετοιμασία και αντίσταση στους πειρασμούς του Σατανά.

Η νηστεία των μαθητών του Ιησού

Περίσταση: Οι μαθητές δεν νηστεύουν όσο είναι παρών ο Ιησούς, αλλά θα νηστεύσουν μετά την αναχώρησή Του. (Ματθαίος 9:14-17)

Συνθήκη: Η νηστεία ως έκφραση πνευματικής αναζήτησης και πένθους.

Η νηστεία της Εκκλησίας της Αντιόχειας

Περίσταση: Οι πρώτοι Χριστιανοί νηστεύουν και προσεύχονται πριν αποστείλουν τον Παύλο και τον Βαρνάβα στην αποστολή (Πράξεις 13:2-3).

Συνθήκη: Προετοιμασία για το έργο του Θεού.

Η νηστεία των πρώτων χριστιανών

Περίσταση: Η νηστεία χρησιμοποιείται ως πνευματική άσκηση σε διάφορες περιστάσεις (Πράξεις 14:23).

Συνθήκη: Ζητώντας καθοδήγηση και ενίσχυση στην πίστη.

Η Αυθεντική Βιβλική Νηστεία - Σύγχρονες αλλοιώσεις

Η βιβλική νηστεία ήταν αυστηρή, περιλάμβανε πλήρη αποχή από τροφή και συχνά ακόμη και από νερό. Σήμερα, η νηστεία έχει γίνει ελαστική, επιτρέποντας τροφές όπως χαλβά, ελιές, θαλασσινά, ακόμα και ειδικές νηστίσιμες λιχουδιές που δεν απαιτούν πραγματική στέρηση.

Η νηστεία στην Αγία Γραφή είχε πνευματικό σκοπό, όχι διατροφικούς περιορισμούς.

Ο Ιησούς δίδαξε ότι η νηστεία πρέπει να γίνεται με ταπεινότητα, όχι υποκριτικά (Ματθαίος 6:16-18).

Σήμερα, πολλοί ακολουθούν νηστείες χωρίς πνευματική ουσία, μετατρέποντάς τις σε διατροφικές συνήθειες.

Τσικνοπέμπτη και Αποκριά:

Μια Αντίφαση στην Πνευματική Ζωή

Η Τσικνοπέμπτη και η Αποκριά δεν έχουν βιβλική βάση. Αντιθέτως:

Η Τσικνοπέμπτη γιορτάζει την υπερβολική κατανάλωση κρέατος, προετοιμάζοντας υποτίθεται για νηστεία, αλλά στην πραγματικότητα δεν έχει καμία σχέση με πνευματική προετοιμασία.

Οι Αποκριές περιλαμβάνουν μεταμφιέσεις και διασκεδάσεις που αντίκεινται στις αρχές της χριστιανικής ζωής.

Ο Ιησούς δεν ενέκρινε εξωτερικές τελετές χωρίς ουσία, αλλά ζητούσε ειλικρινή καρδιά (Ματθαίος 15:8-9).

Συμπέρασμα

Η βιβλική νηστεία δεν είναι μια τυπική αποχή από συγκεκριμένα τρόφιμα, αλλά μια βαθιά **πνευματική πρακτική ταπείνωσης, προσευχής και αναζήτησης του Θεού**. Η σύγχρονη νηστεία, όπως εφαρμόζεται, **δεν αγγίζει το πραγματικό της νόημα**, καθώς έχει γίνει επιφανειακή και προσαρμοσμένη σε κοινωνικά και πολιτισμικά πρότυπα.

Αληθινή νηστεία είναι αυτή που **συνοδεύεται από προσευχή, μετάνοια και πλήρη στροφή προς τον Θεό**.

Από τα γραφικά παραθέματα και τις επισημάνσεις των Αποστόλων, γίνεται σαφές ότι η σχέση των πρώτων πιστών με τις κοσμικές γιορτές ήταν απομακρυσμένη από κάθε μορφή αμαρτωλής διασκέδασης και εξωτερικών εκδηλώσεων χωρίς πνευματικό περιεχόμενο.

Ο Απόστολος Παύλος γράφει:

• «*ὥς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ ἐν κόμοις καὶ μέθαις, μὴ ἐν κοίταις καὶ ἀσελείαις, μὴ ἐν ἔριδι καὶ ζήλῳ.*» (Ρωμαίους 13:13)

• «*φθόνοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼς καὶ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν.*» (Γαλάτες 5:21)

Και ο Απ. Πέτρος συμπληρώνει:

• «*ἀρκετὸς γὰρ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τοῦ βίου εἰς τὸ βουλήθηναι τὸ θέλημα τῶν ἐθνῶν, πεπορευμένους ἐν ἀσελείαις, ἐπιθυμίαις, οἴνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρείαις.*» (Α' Πέτρου 4:3)

Η κριτική του Θεού στις εορτές που έχασαν το πνευματικό τους νόημα

Στην Παλαιά Διαθήκη, ο Θεός εκφράζει την αποστροφή Του για τις εορτές που δεν συνοδεύονται από γνήσια μετάνοια και υπακοή. «Τὰς νεομηνίας σας καὶ τὰς ἐορτὰς σας μισεῖ ἡ ψυχή μου» (Ησαΐας 1:14). Αυτό αποδεικνύει την απέχθεια του Θεού για τις εορτές που είναι κενές πνευματικής ουσίας.

Γιατί; Διότι οι θρησκευτικές γιορτές έχουν πραγματική αξία μόνο όταν συνοδεύονται από πνευματική αφιέρωση και αληθινή σχέση με τον Θεό. Όταν αυτό λείπει, οι γιορτές αυτές προκαλούν το μίσος και την απέχθεια του Θεού.

Ο πιστός στον Λόγο του Θεού δεν ελκύεται από την παρωδία και τη στρέβλωση της πνευματικής ζωής. Δεν εκπλήσσεται από τέτοιες καταστάσεις, διότι γνωρίζει πως «όλος ο κόσμος εν τῷ πονηρῷ κεῖται». Παρά το γεγονός ότι οι κοσμικές παραδόσεις είναι συνηθισμένες σε έναν "χριστιανικό" κόσμο που έχει απομα-

κρυνθεί από την ουσία της πίστης, ο πιστός παραμένει ψυχραιμος και απομακρύνεται από αυτές. Δυστυχώς, πολλές φορές η Εκκλησία έχει επηρεαστεί από κοσμικές παραδόσεις και συμβιβασμούς, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό.

Σε κάποιες περιόδους στο Βυζάντιο η Εκκλησιαστική ζωή μια ευκαιρία για ένα κοσμικό γλεντοκόπι. Αυτή η κατάσταση κυρίως στο τέλος των ημερών του Βυζαντίου ήταν ένας από τους λόγους της κατάρρευσης του.

Η πρόσκληση του Χριστού και των Αποστόλων είναι προς μια ζωή μετάνοιας, εγκράτειας και αφιέρωσης στον Θεό. Ο πιστός δεν πρέπει να αναζητά την ευχαρίστηση και τη χαρά σε εορτές που βασίζονται σε κοσμικές παραδόσεις, οι οποίες συχνά παραμορφώνουν τη γνήσια πνευματικότητα.

Η Εκκλησία του Ιησού Χριστού καλεί τους πιστούς να αποφεύγουν τις παγίδες του κόσμου και να διατηρούν αλώβητο τον πνευματικό τους προσανατολισμό. Οι γιορτές του κόσμου, όπως το Καρναβάλι και η Αποκριά, ανήκουν σε έναν ξεπεσμένο πολιτισμό και δεν έχουν θέση στη ζωή των αληθινών χριστιανών, που είναι αφιερωμένοι στην πνευματική ζωή και τη σωτηρία.

Η μεταμόρφωση της καρδιάς μας και η προσήλωση στο θέλημα του Θεού είναι το ζητούμενο. Όσο και αν οι κοσμικές συνήθειες φαίνονται ελκυστικές, ο πιστός πρέπει να διαφυλάξει την ακεραιότητα της πίστης του, διαχωρίζοντας την θέση του και ακολουθώντας τις διδασκαλίες του Ευαγγελίου.

Ας έχουμε πάντα στο νου και στην καρδιά μας τις αρχές του Λόγου του Θεού, θέτοντάς τις πάνω από κάθε ανθρώπινη σχέση ή κοινωνική επιταγή.

Σημειώσεις

i. Αναφέρουμε μερικές περιπτώσεις από την Α. Γραφή χωρίς μεγάλη ανάλυση.

ii. Τα εδάφια αναγράφονται στο κείμενο γιατί υπάρχουν λέξεις που δεν μεταφράζονται μονολεκτικά στα νέα Ελληνικά.

iii. Σχετικά με τις λέξεις «κώμοις» «κώμοι» στο *Μεγάλο Λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας του Liddell και Scott*, η λέξη "κομάω" (ή "κομῶ") δίνεται με την έννοια "ευθυμῶ με χορὸν" ή "χαίρω με χορὸν", και η λέξη "κομῶ" μπορεί να συνδέεται με την έννοια του χορού και της ευθυμίας που προκαλείται από γλέντια ή πανηγύρια.

Ομοίως η φράση "μὴ ἐν κοίταις καὶ ἀσελείαις" αναφέρεται σε *παράνομες ή ανήθικες σεξουαλικές πράξεις*, όχι απλώς στο κρεβάτι ως αντικείμενο, αλλά στη χρήση του σε συνθήκες που σχετίζονται με την ακολασία και την αμαρτία.

1. Η καταχρηστική χρήση των θρησκευτικών γιορτών: Κατά την διάρκεια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, υπήρξε μια τάση που παρατηρήθηκε από ορισμένους ιστορικούς να μετατρέπονται οι θρησκευτικές εορτές και γιορτές του εκκλησιαστικού εορτολογίου σε ευκαιρίες για υπερβολικούς πανηγυρισμούς και γλεντοκόπια. Αυτές οι εορτές, όπως τα Χριστούγεννα και το Πάσχα, συχνά συνδυάζονταν με μεγάλες δημόσιες γιορτές, παραστάσεις, μουσική και χορό, και όχι πάντα με την πραγματική λατρεία και προσευχή.

2. Η αμαρτωλή συμπεριφορά της ηγεσίας: Κατά τη διάρκεια του Βυζαντίου, υπήρξαν φορές που οι ηγέτες της Εκκλησίας και της Αυτοκρατορίας έδειχναν επιρροή υπέρ της αλαζονείας και της ακολασίας, παραμελώντας τις ηθικές υποχρεώσεις τους ως πνευματικοί ηγέτες. Ιστορικοί, όπως ο Ιωάννης Κασσιανός, μιλούσαν για την αυξανόμενη διαφθορά στην Εκκλησία, και για την τάση να συνδυάζονται πνευματικές αρετές με κοσμικές απολαύσεις.

3. Η παρακμή των μοναστηριών: Στο Βυζάντιο, παρόλο που υπήρξαν μοναχοί και ασκητές όπως ο Άγιος Σάββας, ο Άγιος Αντώνιος και άλλοι, η αυστηρότητα που χαρακτήριζε τον μοναχισμό στις πρώτες φάσεις σταδιακά υποχώρησε.

Ορισμένα μοναστήρια απορροφήθηκαν από τις πολιτικές και κοσμικές υποθέσεις, ενώ οι μοναχοί και οι κληρικοί γενικότερα άρχισαν να απολαμβάνουν τον πλούτο και την εξουσία που συνόδευε τα εκκλησιαστικά αξιώματα.

4. Ενδυνάμωση των θρησκευτικών τελετών με κοσμικά στοιχεία: Ορισμένες θρησκευτικές τελετές, όπως οι εορτασμοί της Αγίας Τριάδας ή του Βαπτίσματος, ενσωμάτωναν ολοένα και περισσότερο στοιχεία που θύμιζαν λαϊκά γλέντια και πανηγύρια. Αν και οι τελετές αυτές είχαν σκοπό τη θρησκευτική προσευχή και τη λατρεία, συχνά γίνονταν ευκαιρίες για δημόσιες εκδηλώσεις και διασκέδαση.

Ο κόσμος συμμετείχε σε υπερβολικά γλέντια και συμπόσια, διατηρώντας ταυτόχρονα μια θρησκευτική επιφάνεια, ενώ η βαθύτερη πνευματικότητα της Εκκλησίας απομακρυνόταν.

5. Η αποδοχή της πολυτελείας και της αμαρτίας από την ηγεσία: Η διαχείριση των πόρων από την εκκλησιαστική ηγεσία, με ιδιαίτερη έμφαση στον πλούτο και τη δύναμη της Εκκλησίας, επηρέασε την ηθική στάση των κληρικών.

Η διασύνδεση της Εκκλησίας με τη βασιλική αυλή και η αποδοχή πολυτελών

ζωών από τους ηγέτες της Εκκλησίας (όπως αρχιεπισκόπους και πατριάρχες) συχνά παρατηρείται ως αντιφατική προς τις αρχές του Ευαγγελίου.

Συμπέρασμα

Η μετατροπή της θρησκευτικής ζωής του Βυζαντίου σε μια κατάσταση όπου οι θρησκευτικές εορτές γίνονταν ευκαιρίες για κοσμικά γλέντια, η αποδοχή της ακολασίας από την ηγεσία και η απομάκρυνση από την αυστηρή πνευματικότητα των πρώτων χριστιανικών αιώνων είναι ιστορικά αδιαμφησβήτητα στοιχεία, που δεν αποτελούσαν μια συνεχή κατάσταση, αλλά ήταν υπαρκτά.

1. Εσωτερικές διαιρέσεις και εκκλησιαστική διαφθορά:

Η εκκλησιαστική διαφθορά ήταν πιο έντονη κατά τους τελευταίους αιώνες της Αυτοκρατορίας, και οι κληρικοί ήταν συχνά πιο επικεντρωμένοι σε πολιτικές και υλικές επιδιώξεις παρά σε πνευματικά καθήκοντα.

Η υπερβολική εξουσία και πλούτος της Εκκλησίας μπορεί να είχε αντίκτυπο στην αυθεντικότητα της θρησκευτικής ζωής και στην ενότητα της κοινωνίας.

Οι διαιρέσεις ανάμεσα στην Ανατολική και Δυτική Εκκλησία (όπως το Σχίσμα του 1054) αποδυνάμωσαν την ενότητα του χριστιανισμού και της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, γεγονός που είχε αρνητικές συνέπειες στην εσωτερική συνοχή του κράτους.

2. Η λαϊκή απογοήτευση και η αντίθεση στην Εκκλησία:

Η υπερβολική ένταση στις θρησκευτικές τελετές και γιορτές και η αίσθηση ότι η Εκκλησία ήταν απομακρυσμένη από τον πραγματικό σκοπό της (δηλαδή τη σωτηρία των ψυχών) είχε οδηγήσει σε λαϊκή απογοήτευση.

Στις τελευταίες φάσεις του Βυζαντίου, πολλοί πολίτες και στρατιώτες είδαν την Εκκλησία και τη θρησκευτική ηγεσία περισσότερο ως μέρος του πολιτικού κατεστημένου, και λιγότερο ως φορέα πνευματικής ανανέωσης.

Συμπέρασμα

Η θρησκευτική και ηθική παρακμή του Βυζαντίου, με τη συνδρομή της αυξανόμενης διαφθοράς στην Εκκλησία και τις εκκοσμικευμένες τάσεις της, πιθανώς συνέβαλε στην εσωτερική αποδυνάμωση της Αυτοκρατορίας, αλλά δεν ήταν ο κύριος λόγος για την τελική της κατάρρευση.

Η μεταστροφή ενός Ρομά στον Χριστό

Τα πρώτα βήματα στη ζωή

Με λένε Γιώργο. Γεννήθηκα και μεγάλωσα μέσα σε μια διαφορετική κουλτούρα, των Ρομά. Μια κουλτούρα όμορφη, αλλά ταυτόχρονα δύσκολη. Από πολύ μικρός κατάλαβα πως η ζωή δεν θα μου χαρίσει εύκολα, τίποτα.

Θυμάμαι τη μέρα που ο πατέρας μου μας εγκατέλειψε. Ήμουν μικρός, αλλά η εικόνα της μητέρας μου να κλαίει, πληγωμένη και ανήμπορη, είναι χαραγμένη μέσα μου. Εγώ και οι τρεις μικρές μου αδελφές μέيناμε μόνοι, χωρίς κανένα στήριγμα. Η μητέρα μου έκανε ό,τι μπορούσε, αλλά ο πόνος της ήταν βαρύς και οι ευθύνες πολλές.

Παρά τα όσα συνέβαιναν, εγώ αγαπούσα το σχολείο. Ήταν ο δικός μου κόσμος, ένα καταφύγιο μακριά από τις δυσκολίες του σπιτιού. Δεν έχανα ούτε μία μέρα, ακόμα κι όταν τα πράγματα γίνονταν πολύ δύσκολα. Όμως, ήξερα πως η οικογένειά μου χρειαζόταν βοήθεια. Δεν υπήρχε κανείς άλλος να δουλέψει, να φέρει φαγητό στο σπίτι.

Έτσι, μετά το σχολείο, έπαιρνα ένα μικρό καρότσι και περπατούσα στους δρόμους μαζεύοντας καρφιά και μέταλλα. Τα πουλούσα για λίγα χρήματα, αρκετά ίσα-ίσα για να πάρω λίγο ψωμί, λίγο φαγητό για τη μητέρα μου και τις αδελφές μου. Ήμουν παιδί, αλλά ένιωθα ήδη το βάρος ενός ενήλικα στους ώμους μου.

Αυτές οι πρώτες εμπειρίες με έμαθαν κάτι σημαντικό: πως ακόμα και μέσα στις πιο σκοτεινές στιγμές, υπάρχει πάντα μια σπίθα δύναμης μέσα μας.

Ανάμεσα σε δύο κόσμους

Το σχολείο ήταν για μένα ένα καταφύγιο, αλλά ταυτόχρονα και ένας δύσκολος τόπος. Ήμουν διαφορετικός. Τα παιδιά το έβλεπαν, το ένιωθαν και εγώ το καταλάβαινα κάθε μέρα. Είμαι Ρομά και η εμφάνισή μου, τα ρούχα μου, ακόμα και ο τρόπος που μιλούσα με έκαναν να ξεχωρίζω. Οι συμμαθητές μου κρατούσαν απόσταση, λες και ήμουν αόρατος. Δεν με πλησίαζαν, δεν μου μιλούσαν. Ήμουν εκεί, αλλά ταυτόχρονα δεν ήμουν.

Παρόλα αυτά, οι δάσκαλοί μου ήταν η σανίδα σωτηρίας. Με στήριζαν, με βοηθούσαν, και

σιγά-σιγά κάποιοι συμμαθητές άρχισαν να μου κάνουν παρέα. Μικρές στιγμές χαράς μέσα σε μια καθημερινότητα γεμάτη δυσκολίες.

Στο σπίτι, όμως, τα πράγματα γίνονταν όλο και πιο δύσκολα. Δύο από τις αδελφές μου έφυγαν για να μείνουν με τον πατέρα μας. Δεν ξέρω αν το ήθελαν ή αν ένιωσαν πως έπρεπε να το κάνουν, αλλά το αποτέλεσμα ήταν το ίδιο - έμεινα πίσω μόνο με τη μητέρα μου και τη μικρότερη αδελφή μου. Η οικογένειά μας, ήδη πληγωμένη, διαλυόταν λίγο-λίγο.

Θυμάμαι πως ζήλευα τα άλλα παιδιά όταν έβγαιναν από το σχολείο, κρατώντας παιχνίδια στα χέρια τους, γελώντας ανέμελα. Εγώ δεν είχα ποτέ τέτοια πράγματα. Τα λεφτά δεν έφταναν ούτε για φαγητό, πόσο μάλλον για παιχνίδια. Το μόνο που είχα ήταν η φαντασία μου και η ελπίδα πως κάποια μέρα τα πράγματα θα άλλαζαν.

Ζούσαμε σε έναν καταυλισμό στην Πτολεμαΐδα. Η ζωή εκεί ήταν σκληρή, αλλά υπήρχε και η αίσθηση της κοινότητας. Μετά από λίγο καιρό, ανοίξαμε ένα μικρό ψιλικατζίδικο - τίποτα το μεγάλο, λίγα πράγματα ίσα-ίσα για να περάσουμε την ημέρα. Αυτό το μικρό μαγαζάκι μας έδινε λίγη ανακούφιση, αλλά οι δυσκολίες παρέμεναν. Δεν είχα πολλά ρούχα να φορέσω και κάθε μέρα ήταν ένας αγώνας επιβίωσης.

Αυτές οι μέρες με διαμόρφωσαν. Έμαθα να εκτιμώ τα λίγα, να αντέχω τις δυσκολίες και, το πιο σημαντικό, να μην σταματώ να ελπίζω.

Η ντροπή και το φως

Η ντροπή ήταν το πιο βαρύ φορτίο που κουβαλούσα. Κάθε μέρα ξυπνούσα με την ίδια σκέψη: «Γιατί να γεννηθώ έτσι; Γιατί εγώ;» Δεν ήταν μόνο η φτώχεια ή οι δυσκολίες. Ήταν αυτό το αίσθημα πως δεν ήμουν αρκετός, πως δεν άξιζα να είμαι εκεί, πως η ζωή μου ήταν ένα λάθος. Το βλέμμα των άλλων με πλήγωνε. Ένιωθα σαν να ήμουν αόρατος, και ταυτόχρονα σαν να με έβλεπαν όλοι - μόνο που έβλεπαν αυτό που ήθελαν να δουν, όχι αυτό που ήμουν πραγματικά.

Κι όμως, μέσα σε όλη αυτή τη σκοτεινιά, ήρθε ένας άνθρωπος που μου έδειξε ότι δεν είμαι όλοι ίδιοι. Ένας άνθρωπος που, χωρίς πολ-

λά λόγια, με έκανε να νιώσω ότι άξιζα κάτι περισσότερο. Θυμάμαι την πρώτη φορά που ήρθε και μου είπε: «Θες να έρθεις μαζί μου για δουλειά;» Δεν το σκέφτηκα καν. Του είπα αμέσως «ναι». Ήταν η πρώτη φορά που κάποιος μου έδωσε μια ευκαιρία.

Μαζί του πήγαινα σε γυρολογιές. Δεν ήταν εύκολο, αλλά δεν με ένοιαζε. Για μένα, ήταν κάτι πολύ μεγαλύτερο. Θυμάμαι που πηγαίναμε στο σούπερ μάρκετ μετά τη δουλειά και έπαιρνε λίγα πράγματα: ένα κοτόπουλο, ένα ψωμί, δύο ντομάτες και - πάντα - ένα πακέτο τσιγάρα. Το τελευταίο ήταν για τη μητέρα μου. Το τσιγάρο και ο καφές ήταν η παρηγοριά της, οι μικρές ανάσες της μέσα στη θλίψη της καθημερινότητας.

Όταν έφτανα σπίτι με αυτά τα λίγα ψώνια, έβλεπα στα μάτια της μητέρας μου μια ανακούφιση, ένα αχνό χαμόγελο που πάλευε να φανεί μέσα από τη λύπη. Εκείνες οι στιγμές μου έδιναν δύναμη. Ένιωθα χρήσιμος, ένιωθα ότι μπορούσα να κάνω κάτι καλό, έστω και μικρό.

Αυτός ο άνθρωπος μπορεί να μη συνειδητοποιούσε πόσο σημαντικός ήταν για μένα, αλλά του χρωστάω πολλά. Μου έδειξε πως ακόμα και σε έναν σκληρό κόσμο, υπάρχουν άνθρωποι που μπορούν να σου δώσουν ένα χέρι βοήθειας.

Και τότε ήταν που άρχισα να πιστεύω ότι ίσως, τελικά, η ζωή μου να άξιζε κάτι παραπάνω.

Το τέλος μιας εποχής και η αρχή μιας άλλης

Η ζωή μου είχε πάντα σκαμπανεβάσματα, αλλά όταν οι γονείς μου επανασυνδέθηκαν, ένιωσα για πρώτη φορά ότι τα πράγματα αλλάζουν. Για λίγο, όλα φαίνονταν να ηρεμούν και πίστευα πως πέρασαν τα δύσκολα. Όμως, δεν ήξερα ότι ο πόνος που θα ακολουθούσε θα ήταν ακόμα μεγαλύτερος.

Όταν ήμουν 14, οι γονείς μου αποφάσισαν να δώσουν οριστικό τέλος στον γάμο τους. Ο πατέρας μου έφυγε ξανά και η μεγάλη μου αδελφή παντρεύτηκε, αφήνοντάς μας πίσω. Έτσι, ξαναβρεθήκαμε μόνοι εγώ, η μικρή μου αδελφή και η μητέρα μας. Αν και είχαμε περάσει πολλά, ποτέ δεν ήμουν έτοιμος για αυτή την αλλαγή.

Μετά από λίγο καιρό, ο πατέρας μου με πήρε τηλέφωνο. Ήταν μια στιγμή που θα θυμάμαι για πάντα. Μου είπε, «Γιώργο, πρέπει να παντρευτείς. Να ανοίξεις τη δική σου οικογένεια. Εγώ και η μητέρα σου δεν ταιριάζουμε,

και εσύ πρέπει να βρεις τον δρόμο σου.» Αυτά τα λόγια με σοκάραν. Δεν ήξερα τι να πω. Εγώ δεν ήθελα να παντρευτώ. Είχα άλλα όνειρα. Ήθελα να συνεχίσω το σχολείο, να φύγω από αυτόν τον κόσμο που με κλείδωνε και να ζήσω μια κοινωνική ζωή, μακριά από τα στερεότυπα ενός Ρομά.

Αλλά ο πατέρας μου επέμενε. Μου έλεγε ότι δεν υπάρχει άλλη επιλογή, ότι έπρεπε να ακολουθήσω την πορεία που εκείνος είχε στο μυαλό του για μένα. Έτσι, τελικά, παρ' όλο που δεν ήθελα, δέχτηκα. Μου έστειλε ανθρώπους από τη Θεσσαλονίκη να έρθουν να με πάρουν από την Πτολεμαΐδα. Έπρεπε να πάω και να πάρω τη γυναίκα μου, να ξεκινήσω μια οικογένεια, όπως μου είπε. Η μητέρα μου, σε άθλια κατάσταση από όσα είχαν συμβεί, δεν μπορούσε να πει τίποτα.

Ένιωσα χαμένος, σπασμένος, και γεμάτος αμφιβολίες. Από τη μια, ήξερα ότι δεν ήθελα αυτή τη ζωή, αλλά από την άλλη, η πίεση και οι προσδοκίες από τον πατέρα μου ήταν υπερβολικές. Δεν είχα επιλογή, έπρεπε να προχωρήσω.

Το γλέντι και το σκοτάδι στην καρδιά

Όταν ήρθα στην Θεσσαλονίκη, παντρεύτηκα τη γυναίκα μου και ξεκίνησε το γλέντι. Όπως συμβαίνει συχνά στις παραδόσεις των Ρομά, όλοι ήταν χαρούμενοι, χόρευαν, τραγουδούσαν και γιόρταζαν. Τα φώτα, η μουσική, τα χαμόγελα των ανθρώπων γύρω μου δημιουργούσαν μια ατμόσφαιρα γεμάτη ζωή, αλλά εγώ ένιωθα να πνίγομαι. Στην καρδιά μου υπήρχε μόνο σκοτάδι και θλίψη. Δεν ήξερα αν ήταν η ζωντάνια του κόσμου γύρω μου ή αν ήταν η ίδια η κατάσταση που με έκανε να νιώθω ξένος, απομονωμένος.

Το γλέντι ήταν όπως πάντα, γεμάτο χαρά και φωνές, αλλά για μένα ήταν απλώς μια σκηνή που έπαιζε μπροστά μου χωρίς να έχω τη δύναμη να την παρακολουθήσω. Σκεφτόμουν ότι όλο αυτό δεν είχε καμία πραγματική σημασία για μένα. Αντί να χαρώ, ένιωθα πιο μόνος από ποτέ. Και εκείνη την ώρα, το μυαλό μου ταξίδευε μακριά. Σκεφτόμουν τη μητέρα μου, τη ζωή που αφήσαμε πίσω και το πώς όλα όσα συνέβησαν μας οδήγησαν σε αυτήν τη στιγμή.

Εκείνη την ώρα, ήθελα τόσο πολύ να είναι η μητέρα μου εκεί. Να είναι όλοι μαζί, ενωμένοι, όπως θα έπρεπε να είναι μια οικογένεια. Να μοιραζόμαστε τη χαρά, να έχουμε τον έλεγχο της ζωής μας και όχι να είμαστε απομονωμένοι από όλο τον κόσμο. Όμως, η πραγματικότητα ήταν σκληρή και τα όνειρα δεν είχαν

θέση στον κόσμο που ζούσαμε.

Μετά από μια εβδομάδα, το γλέντι τελείωσε. Πήρα τη γυναίκα μου και γυρίσαμε πίσω στην Πτολεμαΐδα. Ήξερα ότι δεν μπορούσα να αλλάξω το παρελθόν, αλλά κάθε φορά που επέστρεφα σπίτι, η αίσθηση ότι η ζωή μας ήταν σε κίνηση χωρίς να μπορώ να τη σταματήσω με βάραινε περισσότερο. Αναρωτιόμουν συνεχώς: «Πόσο ακόμα θα μείνω σιωπηλός;»

Μια μικρή ανάσα

και η πίστη της μητέρας

Όταν φτάσαμε στην Πτολεμαΐδα, η ατμό-

θεις ότι ίσως υπάρχει φως στο σκοτάδι.

Με τον καιρό, η μητέρα μου άρχισε να πηγαίνει σε μια ευαγγελική εκκλησία στην Πτολεμαΐδα. Εκεί βρήκε κάτι που της έλειπε: ελπίδα και δύναμη. Άρχισε να αλλάζει. Μιλούσε συχνά για τον Θεό, για το πόσο την άκουγε και τη στήριζε. Προσευχόταν καθημερινά, ζητώντας καθοδήγηση και βοήθεια για την οικογένειά μας. Μέρα με τη μέρα, έβλεπα αλλαγές πάνω της. Άφησε ακόμα και το τσιγάρο, που για χρόνια ήταν η μόνη της παρηγοριά. Έλεγε συνεχώς: «Ο Θεός υπάρχει, μας βλέπει και μας

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑΣ

σφαιρα ήταν βαριά. Όλα γύρω μας κουβαλούσαν τις πληγές του παρελθόντος. Η μητέρα μου, κουρασμένη από όσα είχε περάσει, έμοιαζε ακόμα πιο αδύναμη και μόνη. Ήξερα ότι έπρεπε να κάνω κάτι για να της δώσω λίγη χαρά, να της δείξω πως παρά όλα όσα είχαν συμβεί, δεν ήταν μόνη.

Έτσι, της έκανα ένα τραπέζι. Ήθελα να της προσφέρω μια στιγμή ελπίδας, μια μικρή ανάσα μέσα στη θλίψη. Δεν ήταν τίποτα το μεγάλο ή πολυτελές, αλλά είχε ψυχή. Θυμάμαι το χαμόγελο που σχηματίστηκε στα χείλη της μόλις είδε το τραπέζι στρωμένο. Για λίγο, ξέχασε τους πόνους της. Ένιωσα κι εγώ μια μικρή ειρήνη μέσα μου, σαν να ξέχασα για λίγο όλα αυτά που κουβαλούσα. Εκείνη τη στιγμή, έμοιαζαν όλα κάπως καλύτερα. Ήταν από εκείνες τις μικρές στιγμές που σε κάνουν να νιώ-

ακούει. Δεν είμαστε μόνοι.»

Αλλά εγώ... εγώ ήμουν αλλού. Είχα τα δικά μου, μέσα μου. Όλα όσα έλεγε η μητέρα μου για τον Θεό δεν με άγγιζαν. Ήμουν πληγωμένος, γεμάτος ερωτήματα και θυμό. Δεν μπορούσα να καταλάβω πώς ο Θεός, αν υπήρχε, μπορούσε να μας αφήνει να περνάμε όλα αυτά. Δεν ένιωθα τίποτα από την πίστη της. Για μένα, η ζωή ήταν ακόμα γεμάτη σκοτεινές γωνιές που κανένα φως δεν μπορούσε να φωτίσει.

Κι όμως, παρά την απόστασή μου από όλα αυτά, έβλεπα τη μητέρα μου να αλλάζει. Να γίνεται πιο ήρεμη, πιο δυνατή. Ίσως βαθιά μέσα μου ζήλευα εκείνη την ειρήνη που είχε βρει. Αλλά τότε δεν ήμουν έτοιμος να τη βρω κι εγώ.

Η ανακοίνωση και το βάρος της ευθύνης

Μετά από λίγο καιρό η Ευαγγελία, η σύζυ-

γός μου, έμεινε έγκυος. Το πρώτο μας παιδί. Ο Θανασάκης. Θυμάμαι ακόμα τη στιγμή που μου το ανακοίνωσε. Τα λόγια της αντηχούσαν στο μυαλό μου, αλλά το σώμα μου είχε παγώσει. Ήμουν πολύ μικρός για να καταλάβω τι σημαίνει να γίνεσαι πατέρας. Ήμουν παιδί ακόμα γεμάτος απορίες, φόβο και ανασφάλεια.

Δεν ήξερα τι να κάνω. Από τη μια, ένιωθα ένα βάρος να πέφτει στους ώμους μου - η ευθύνη ενός παιδιού. Από την άλλη, δεν μπορούσα να σταματήσω να σκέφτομαι πόσο αβέβαιος ήταν ο κόσμος γύρω μου. Ήμουν ήδη χαμένος μέσα στις δικές μου σκέψεις και τα προβλήματα, και τώρα έπρεπε να σκεφτώ και έναν άλλον άνθρωπο. Ένα μικρό παιδί που δεν είχε ζητήσει τίποτα από όλα αυτά.

Τα πράγματα δεν ήταν εύκολα ούτε με την Ευαγγελία ούτε με την οικογένειά της. Με τους γονείς της υπήρχαν συνεχώς προβλήματα. Δεν μας άφηναν ήσυχους. Υπήρχε πίεση από παντού. Άλλοι μας έλεγαν τι να κάνουμε, άλλοι μας κατέκριναν. Κι εγώ εκεί, στη μέση, προσπαθούσα να βρω ένα νόημα σε όλα αυτά. Ήθελα να είμαι καλός πατέρας, αλλά πώς να το κάνω όταν δεν ήξερα ούτε ποιος ήμουν πραγματικά;

Κάποιες νύχτες ξαγρυπνούσα σκεπτόμενος το μέλλον. Θα μπορούσα να προσφέρω στο παιδί μου αυτά που εγώ δεν είχα; Ή θα επαναλάμβανα τα λάθη που έκαναν οι δικοί μου γονείς; Αυτές οι σκέψεις με βασάνιζαν, αλλά ταυτόχρονα μέσα μου άρχισε να γεννιέται κάτι καινούριο. Μια μικρή σπίθα ελπίδας - πως ίσως αυτό το παιδί να ήταν η ευκαιρία μου να αλλάξω. Να γίνω κάτι καλύτερο.

Ο Θανασάκης. Φως μέσα στο σκοτάδι

Όταν γεννήθηκε ο Θανασάκης, ένιωσα ένα μείγμα συναισθημάτων που δεν μπορώ να περιγράψω εύκολα. Από τη μία, ήταν το πρώτο μου παιδί, το αίμα μου. Από την άλλη, τα προβλήματα άρχισαν να μεγαλώνουν τόσο που δεν ήξερα πλέον τι είναι η ζωή. Ήμουν μόλις 15 χρονών, παιδί κι εγώ ακόμα, και τώρα είχα έναν μικρό άνθρωπο που εξαρτιόταν από μένα.

Η χαρά της γέννησής του σύντομα σκιάστηκε από κάτι που δεν περίμενα. Ο Θανασάκης γεννήθηκε με καταρράκτη και στα δύο του μάτια. Όταν το έμαθα, ένιωσα σαν να σταμάτησε ο χρόνος. Δεν ήξερα τι σήμαινε αυτό ακριβώς, αλλά ήξερα ότι ήταν σοβαρό. Οι γιατροί μας είπαν ότι έπρεπε να πηγαίνουμε σχεδόν κάθε εβδομάδα στο νοσοκομείο για παρακολούθηση και θεραπείες.

Εγώ, ένα παιδί ακόμα, χωρίς δίπλωμα, χωρίς

καν να ξέρω καλά - καλά πώς να διαχειριστώ τη δική μου ζωή, έπρεπε τώρα να πάρω τον μικρό και να τον πάω στο νοσοκομείο. Θυμάμαι να κάθομαι στο κρεβάτι τα βράδια, κοιτώντας τον Θανασάκη να κοιμάται και να σκέφτομαι: «Πώς θα τα καταφέρω; Πώς θα τον βοηθήσω όταν ούτε εγώ δεν ξέρω πώς να βοηθήσω τον εαυτό μου;»

Δεν είχα επιλογές. Έπρεπε να γίνω δυνατός. Έβρισκα τρόπους να πηγαίνω στο νοσοκομείο, ακόμα κι αν αυτό σήμαινε να πάρω λεωφορεία, να περπατήσω χιλιόμετρα ή να ζητήσω χάρη από κάποιον. Δεν υπήρχε χρόνος για φόβο ή αμφιβολία. Έβλεπα τον μικρό να με κοιτάζει - όσο μπορούσε - και ήξερα πως έπρεπε να γίνω το στηρίγμά του.

Και σαν να μην έφταναν όλα αυτά, τα προβλήματα με την οικογένεια της Ευαγγελίας συνεχίζαν. Υπήρχε πίεση, εντάσεις, κουβέντες που με πλήγωναν. Ένιωθα πως ήμουν μόνος μου απέναντι σε όλα. Αλλά κάθε φορά που κοιτούσα τον Θανασάκη, έβρισκα λίγο θάρρος. Ήταν σαν να μου έλεγε χωρίς λόγια: «Μην τα παρατάς, μπαμπά.»

Η ζωή εκείνη την περίοδο έμοιαζε με ένα βουνό που δεν είχα ιδέα πώς θα ανέβω. Αλλά για χάρη του Θανασάκη, έκανα το πρώτο βήμα

Αναζητώντας τον Θεό και τα αδιέξοδα της ζωής

Ο Θανασάκης μεγάλωνε σιγά-σιγά και, ευτυχώς, όλα πήγαιναν καλά με την υγεία του. Παρά τις δυσκολίες, το χαμόγελό του ήταν το φως μέσα στο σκοτάδι μου. Όμως, μέσα μου ένιωθα χαμένος. Δεν μπορούσα να βρω απαντήσεις για όλα αυτά που ζούσα. Γιατί τόση δυσκολία; Γιατί τόση φτώχεια και πόνος;

Έψαχνα τον Θεό. Πήγαινα σε διάφορες εκκλησίες, ακόμα και στο Άγιο Όρος, αναζητώντας γαλήνη και απαντήσεις. Αλλά όσο έψαχνα, τόσο πιο μπερδεμένος ένιωθα. Η μητέρα μου με συμβούλευε: «Γιώργο, όσο ψάχνεις, τίποτα δεν θα βρεις. Απλά ζήτησέ Τον και θα έρθει.» Εκείνη είχε βρει τη δική της πίστη, αλλά εγώ ήμουν γεμάτος θυμό, ερωτήματα και ανησυχία.

Όμως, η καθημερινότητα δε μου άφηνε περιθώρια. Η φτώχεια μάς πίεζε από παντού. Είχα την Ευαγγελία, τη γυναίκα μου, και τον Θανασάκη να φροντίσω. Και τότε, έκανα το λάθος που σημάδεψε τη ζωή μου. Θυμάμαι τη μέρα εκείνη στην Πτολεμαΐδα. Μαζί με έναν γνωστό, πήγα να κλέψω. Ήθελα να φέρω φαγητό και λίγα χρήματα στο σπίτι, όχι για μένα, αλλά για την οικογένειά μου.

Αλλά όλα πήγαν στραβά. Η αστυνομία μας

έπιασε. Θυμάμαι τον φόβο, τον ιδρώτα στα χέρια μου. Ένας αστυνομικός με κοίταξε στα μάτια και μου είπε: «Ξέρεις ότι αυτό που έκανες μπορεί να σου στοιχίσει δύο χρόνια φυλακή;»

Ένωσα να διαλύομαι. Ήμουν μόλις 15 χρονών, με έναν γιο και μια γυναίκα στο σπίτι, και τώρα κινδύνευα να μπω φυλακή. Μέσα μου φώναζα: «Δεν είμαι κακός άνθρωπος! Απλά ήθελα να τους βοηθήσω!» Αλλά ήξερα πως είχα μπλέξει άσχημα.

Το μυαλό μου πήγε αμέσως στην Ευαγγελία και στον Θανασάκη. «Τι θα κάνουν αν μπω φυλακή; Πώς θα τα βγάλουν πέρα;» Και φυσικά, σκεφτόμουν και τη μητέρα μου, που κι εκείνη πάλευε όλα αυτά τα χρόνια να μας κρατήσει ενωμένους. Ένωθα πως τους είχα απογοητεύσει όλους.

Μέσα σε όλη αυτή τη σκοτεινιά, ήρθε μια απρόσμενη βοήθεια. Ο πατέρας μου. Παρόλο που η σχέση μας πέρασε δύσκολες στιγμές στο παρελθόν, εκείνη τη στιγμή στάθηκε δίπλα μου. Ήρθε και με έβγαλε από τη φυλακή. Θυμάμαι το βλέμμα του - γεμάτο στεναχώρια και πόνο. Ήταν στεναχωρημένος που με έβλεπε έτσι, αλλά ταυτόχρονα ήταν εκεί για μένα. Δεν ένιωσα κατηγορία στα μάτια του, μόνο απογοήτευση για την κατάσταση και ίσως μια σιωπηλή υπόσχεση ότι ήθελε να με βοηθήσει να βγω από αυτόν τον δρόμο.

Ένωσα ανακούφιση που με έβγαλε από εκεί αλλά και ντροπή για το λάθος που έκανα. Ήξερα πως δεν έφταιγε εκείνος για την κατάσταση στην οποία βρέθηκα. Ήταν δικές μου οι επιλογές, αλλά εκείνος στάθηκε δίπλα μου την ώρα που το χρειαζόμουν περισσότερο.

Αυτό το περιστατικό ήταν σαν ένα δυνατό χαστούκι από τη ζωή. Με έκανε να καταλάβω πως, αν δεν άλλαζα πορεία, το μέλλον μου θα ήταν σκοτεινό. Αλλά δεν ήξερα πώς να το κάνω. Ήμουν παγιδευμένος ανάμεσα στην ανάγκη να στηρίξω την οικογένειά μου και στην επιθυμία να ζήσω μια διαφορετική ζωή, μακριά από όλα αυτά.

Το θαύμα της ελευθερίας

Καθόμουν εκεί, μέσα στο κρατητήριο, με το κεφάλι σκυφτό και την ψυχή μου διαλυμένη. Τα λόγια του αστυνομικού αντηχούσαν συνεχώς στο μυαλό μου: «Δύο χρόνια φυλάκιση.» Ήμουν μόλις 15 χρονών, με μια γυναίκα και ένα παιδί στο σπίτι, και τώρα όλα κατέρρεαν γύρω μου.

Εκείνη τη στιγμή, μόνος και απελπισμένος, έκανα κάτι που δεν είχα ξανακάνει με αληθινή καρδιά. Γονάτισα. Δεν ήξερα καν πώς να προσευχηθώ. Απλά άνοιξα το στόμα μου και μίλη-

σα όπως μου ερχόταν από μέσα μου.

«Αν είσαι εσύ ο Θεός που μου λένε... αν όντως υπάρχουν... βγάλε με από εδώ μέσα και εγώ θα σε ακολουθήσω για όλη μου τη ζωή.»

Εκείνη τη στιγμή ένιωθα το απόλυτο κενό. Δεν περίμενα τίποτα. Αλλά μέσα μου υπήρχε μια σπίθα ελπίδας. Άρχισα να μετρώ ως το δέκα, λες και περίμενα να γίνει κάτι. Κι όμως, πριν φτάσω στο δέκα, ακούω το κλειδί στην πόρτα. Ο φύλακας μπήκε μέσα, με κοίταξε σοβαρά και μου είπε:

«Τρέξε. Είσαι ελεύθερος.»

Έμεινα να τον κοιτάζω με απορία. «Μα... μου είπαν δύο χρόνια φυλακή. Πώς γίνεται αυτό;» Ο φύλακας με κοίταξε ξανά και επανέλαβε:

«Σου λέω, φύγε. Είσαι ελεύθερος.»

Δεν ήξερα τι να σκεφτώ. Ήταν σαν να ζούσα όνειρο. Σηκώθηκα, πέρασα την πόρτα και άρχισα να τρέχω. Ο αέρας έξω έμοιαζε διαφορετικός. Ήταν λες και ένιωθα για πρώτη φορά τη ζωή να κυλάει μέσα μου.

Έτρεξα μέχρι το σπίτι. Όταν μπήκα μέσα, είδα την Ευαγγελία και τον Θανασάκη. Τους αγκάλιασα δυνατά. Δεν μπορούσα να πιστέψω ότι ήμουν εκεί, ελεύθερος. Πήγα στο δωμάτιό μου, έκλεισα την πόρτα και γονάτισα ξανά.

Αυτή τη φορά, δεν είχα λόγια. Εκλαιγα και προσευχόμουν. Μιλούσα στον Θεό που τόσο καιρό άκουγα από τη μητέρα μου, αλλά ποτέ δεν είχα πιστέψει στ' αλήθεια. «Σε ευχαριστώ... Σε ευχαριστώ που με άκουσες. Ξέρω πως υπάρχεις. Από εδώ και πέρα, θέλω να σε γνωρίσω.»

Εκείνο το βράδυ κοιμήθηκα με ένα παράξενο αίσθημα ειρήνης μέσα μου. Ήξερα πια πως δεν ήμουν μόνος.

Την επόμενη μέρα ήταν Κυριακή. Ξύπνησα νωρίς το πρωί και, χωρίς να πω τίποτα σε κανέναν, πήγα στην εκκλησία που πήγαινε η μητέρα μου. Κάθισα σε μια γωνιά και άκουγα. Κάθε λέξη έμπαινε βαθιά μέσα μου. Ήταν σαν να ακούω για πρώτη φορά πράγματα που πάντα ήταν εκεί, αλλά ποτέ δεν είχα προσέξει.

Από εκείνη τη μέρα, άρχισα να ψάχνω τον Θεό αλλιώς. Όχι πια μέσα από τύπους και συνήθειες, αλλά με αληθινή καρδιά. Ήξερα πια ότι Εκείνος με άκουγε, ότι ήταν μαζί μου ακόμα και στις πιο σκοτεινές στιγμές της ζωής μου.

Από το σκοτάδι στο φως

Για ένα διάστημα, πίστεψα πως ίσως όλα να φτιάξουν. Η μητέρα μου και ο πατέρας μου τα ξαναβρήκαν και για λίγο καιρό ήμασταν και πάλι όλοι μαζί. Πήγαιναν μαζί στην εκκλησία,

προσπαθώντας να σώσουν τη σχέση τους και να βρουν ειρήνη. Όμως οι πληγές από το παρελθόν ήταν βαθιές. Δεν μπορούσαν να κλείσουν. Έτσι, κάποια στιγμή ήρθε το οριστικό τέλος. Αυτή τη φορά δεν υπήρχε γυρισμός.

Οι αδελφές μου είχαν πάρει τον δρόμο τους. Η μία μετά την άλλη παντρεύτηκαν και έκαναν τις δικές τους οικογένειες, εκτός από τη μικρότερη που έμεινε με τη μητέρα μου. Εγώ, όμως, έπρεπε να πάρω μια μεγάλη απόφαση. Ο Θanasάκης, ο γιος μου, είχε γεννηθεί με προβλήματα στα μάτια και χρειαζόταν συχνές επισκέψεις στο νοσοκομείο στη Θεσσαλονίκη. Το να πηγαиноέρχομαι κάθε εβδομάδα από την Πτολεμαΐδα ήταν αδύνατο, ειδικά στην ηλικία μου. Ήμουν μόνο 15 χρονών, χωρίς δίπλωμα, χωρίς σταθερή δουλειά, αλλά έπρεπε να σταθώ δυνατός για τον γιο μου.

Έτσι, πήρα τη μεγάλη απόφαση και μετακόμισα στη Θεσσαλονίκη. Ήξερα ότι δεν θα ήταν εύκολο. Άφηνα πίσω το σπίτι μου, την οικογένειά μου και όσα γνώριζα, για να προσφέρω στο Θanasάκη μια ευκαιρία για καλύτερη ζωή.

Στην αρχή, η Θεσσαλονίκη μου φάνηκε τεράστια και άγνωστη. Όλα ήταν δύσκολα, αλλά η ανάγκη για να φροντίσω τον Θanasάκη μου έδινε δύναμη. Ήταν η αφορμή που με έφερε σε αυτή τη νέα πόλη, αλλά τελικά εκεί βρήκα κάτι πολύ μεγαλύτερο.

Σε εκείνη την περίοδο, γνώρισα τον Χριστό, που ο Θεός έφερε στον δρόμο μου για να με στηρίξει. Μαζί του άρχισα να βλέπω τα πράγματα διαφορετικά. Μέσα από τη σχέση με το πρόσωπο του Χριστού άρχισα να βλέπω το φως στη ζωή μου, το φως που τόσο καιρό έψαχνα μέσα στο σκοτάδι των δυσκολιών.

Άρχισα να πλησιάζω τον Χριστό. Όχι απλά επειδή μου το έλεγαν ή επειδή έπρεπε, αλλά γιατί Τον ένιωθα πλέον ζωντανό στη ζωή μου. Όλα όσα μου έλεγε η μητέρα μου για τον Θεό άρχισαν να βγάζουν νόημα. Δεν ήταν πια λόγια - ήταν αλήθεια.

Έβλεπα τη ζωή μου να αλλάζει. Από το σκοτάδι των δυσκολιών, της φτώχειας και του πόνου, άρχισε να μπαίνει φως. Ο Χριστός μου χάρισε μια αναγεννημένη ζωή. Άρχισα να νιώθω ειρήνη μέσα μου, ακόμα κι αν τα προβλήματα δεν είχαν τελειώσει. Η διαφορά ήταν πως τώρα δεν ένιωθα μόνος. Ο Χριστός ήταν δίπλα μου σε κάθε βήμα.

Ο Θanasάκης μεγάλωνε, κι εγώ, παρόλο που ήμουν ακόμα παιδί στην ηλικία, άρχισα να νιώθω ότι γίνομαι άντρας - όχι μόνο επειδή έπρεπε να στηρίξω την οικογένειά μου, αλλά και επειδή είχα βρει επιτέλους ένα σκοπό στη

ζωή μου.

Η Θεσσαλονίκη, που στην αρχή μου φαινόταν ξένη και σκληρή, έγινε το μέρος όπου βρήκα ελπίδα, φως και πάνω απ' όλα, τον Χριστό.

Το φως που έφερε η πίστη

Όσο γνώριζα περισσότερο τον Χριστό, τόσο ένιωθα μέσα μου να ελευθερώνομαι. Οι αλυσίδες που με κρατούσαν δεμένο για χρόνια - ο πόνος, η θλίψη, οι τύψεις - άρχισαν να σπάνε μία προς μία. Δεν ήταν μια αλλαγή που έγινε από τη μια μέρα στην άλλη, αλλά μέρα με τη μέρα ένιωθα διαφορετικός. Το σκοτάδι που κουβαλούσα τόσα χρόνια άρχισε να φωτίζεται.

Αυτή η αλλαγή δεν επηρέασε μόνο εμένα, αλλά και την οικογένειά μου. Η Ευαγγελία, βλέποντας πώς ο Χριστός είχε μεταμορφώσει τη ζωή μου, πήρε και εκείνη την απόφαση να Τον ακολουθήσει. Ήθελε να έχουμε μια ενωμένη οικογένεια, βασισμένη στην αγάπη του Θεού. Για πρώτη φορά, ένιωσα πως δεν είμαι μόνος σ' αυτόν τον αγώνα. Μαζί, πια, προχωρούσαμε σε έναν δρόμο γεμάτο φως.

Μέσα από αυτή την εσωτερική αλλαγή γεννήθηκε μέσα μου μια νέα επιθυμία - να δώσω κι εγώ κάτι πίσω. Καθώς διάβαζα την Αγία Γραφή, συνειδητοποίησα ότι πολλοί άνθρωποι της κοινότητάς μας, οι Ρομά, δεν είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν τον Λόγο του Θεού στη δική τους γλώσσα. Η Αγία Γραφή δεν ήταν μεταγλωττισμένη στα ρομανέ και αυτό κρατούσε πολλούς ανθρώπους μακριά από το φως που εγώ είχα βρει.

Έτσι, πήρα μια απόφαση που δεν ήταν καθόλου εύκολη: να δουλέψω για τη μεταγλώττιση της Αγίας Γραφής στα ρομανέ. Ήξερα ότι αυτό δεν ήταν απλά ένα έργο, αλλά μια αποστολή. Ήθελα οι άνθρωποι της κοινότητάς μου να γνωρίσουν ότι η ελπίδα, η ζωή και το φως βρίσκονται στον Ιησού Χριστό. Ότι Εκείνος είναι ο μόνος που μπορεί να μας ελευθερώσει, όπως ελευθέρωσε εμένα και την οικογένειά μου.

Αυτό το έργο έγινε για μένα τρόπος ζωής. Δεν ήταν πια μόνο η προσωπική μου ιστορία, αλλά κάτι πολύ μεγαλύτερο - μια γέφυρα για να έρθουν κι άλλοι κοντά στον Χριστό και να βρουν την ελευθερία που τόσο αναζητούν.

Η πίστη που μας σήκωσε

Μετά από τρία χρόνια, η Ευαγγελία έμεινε έγκυος και φέραμε στον κόσμο τη μικρή μας, την Ευλογημένη. Ήταν ένα όμορφο, χαρμόσυνο γεγονός στην οικογένειά μας, αλλά η ζωή μας δεν ήταν χωρίς τις προκλήσεις της. Η Ευλογημένη γεννήθηκε με πυρηγοκεφαλία, και αυτό μας έφερε μπροστά σε ένα νέο πρόβλημα.

Ήταν σίγουρα μια δύσκολη στιγμή, αλλά πλέον το βλέπαμε διαφορετικά. Είχαμε περάσει τόσα πολλά και ξέραμε ότι με τον Θεό δίπλα μας, τίποτα δεν ήταν αδύνατο.

Αντί να απογοητευτούμε, η πίστη μας ενδυναμώθηκε. Είχαμε περάσει από τόσα βάσανα και δυσκολίες και είχαμε δει με τα μάτια μας πώς ο Θεός είχε αναλάβει κάθε στιγμή της ζωής μας. Δεν αμφιβάλλαμε πια για τη δύναμη Του και την παρουσία Του στη ζωή μας. Ξέραμε ότι ο Θεός δεν θα μας άφηνε ποτέ. Πιστεύαμε πως εκείνος θα φρόντιζε για την Ευλογημένη και πως, μέσα από τα θαύματα Του, θα τη βοηθούσε να ξεπεράσει οποιοδήποτε εμπόδιο.

Εγώ και η Ευαγγελία δεν απελπιζόμασταν. Ο φόβος είχε φύγει από τη ζωή μας, γιατί είχαμε πλήρη εμπιστοσύνη στον Θεό και στην αγάπη Του. Κάθε μέρα ήταν μια νέα ευκαιρία να ζούμε το θαύμα της πίστης, του έρωτα και της ενότητας που είχαμε βρει.

Η πίστη που μας θεράπευσε

Όταν η Ευλογημένη γεννήθηκε με πυρηγοκεφαλία, οι γιατροί μας έλεγαν ότι χρειαζόταν άμεσα χειρουργείο και ότι η κατάσταση ήταν δύσκολη. Ο φόβος ήταν φυσικά παρών, αλλά εμείς δεν επιτρέψαμε να μας κυριεύσει. Πιστεύαμε στον Θεό και εμπιστευόμασταν πλήρως στην αγάπη Του. Ξέραμε ότι Αυτός που είχε αναλάβει τη ζωή μας μέχρι εκείνη τη στιγμή δεν θα μας άφηνε τώρα.

Προσευχηθήκαμε με όλη μας την καρδιά. Ρωτήσαμε τον Θεό να αναλάβει την κατάστασή μας και να θεραπεύσει τη μικρή μας, να της δώσει υγεία και δύναμη. Μέρα με τη μέρα, ο Θεός άκουσε τις προσευχές μας, άκουσε τις ανάγκες μας. Και το θαύμα συνέβη: η Ευλογημένη δεν χρειάστηκε χειρουργείο. Η υγεία της βελτιώθηκε και, παρά τις δύσκολες προβλέψεις των γιατρών, άρχισε να μεγαλώνει κανονικά και να ζει μια όμορφη ζωή.

Αυτό που ζήσαμε ήταν ένα καθαρό θαύμα του Θεού. Μας δίδαξε ότι όταν έχουμε πίστη και εμπιστοσύνη σε Αυτόν, τίποτα δεν είναι αδύνατο. Ο Θεός μπορεί να κάνει τα πάντα στη ζωή μας, αρκεί εμείς να Τον εμπιστευόμαστε. Και με αυτή την πίστη και εμπιστοσύνη, βλέπουμε τα θαύματα να συμβαίνουν καθημερινά.

Η δύναμη του Θεού στη ζωή μας

Μέσα σε όλες τις δυσκολίες που πέρασα, ο Θεός δεν με άφησε ποτέ. Πάντοτε ήταν μαζί μου, ακόμη και στις πιο σκοτεινές στιγμές. Η παρουσία Του με κρατούσε όρθιο, με καθοδηγούσε και μου έδινε τη δύναμη να προχωρώ. Κάθε δυσκολία που αντιμετώπισα, κάθε δοκιμασία, ήταν μια ευκαιρία να νιώσω την αγάπη

Του και να δω το χέρι Του να μας βοηθάει. Στην πορεία αυτή, η οικογένειά μου, όπως και εγώ, βρήκαμε τη ζωή μας μέσα από τον Ιησού Χριστό.

Η μητέρα μου και η αδελφή μου πλέον ζουν μια κανονική, ευλογημένη ζωή. Έχουν βρει την ηρεμία τους και την ευτυχία τους μέσα στην πίστη και την αγάπη του Θεού. Η ζωή τους έχει αλλάξει προς το καλύτερο, και αυτό το βλέπουμε κάθε μέρα. Δεν είναι πια οι άνθρωποι που ήταν πριν. Ο Θεός μας έδωσε μια δεύτερη ευκαιρία.

Ακόμη και οι αδελφές μου πίστεψαν στον Χριστό και μετανόησαν για όσα έκαναν. Η πίστη τους και η αλλαγή στη ζωή τους είναι ένα ακόμα από τα θαύματα που ο Θεός μπορεί να κάνει όταν Τον εμπιστευόμαστε με όλη μας την καρδιά. Πλέον ζούμε όλοι με τον Χριστό και αυτό μας δίνει την πραγματική ελευθερία, την ειρήνη και την ευτυχία που ψάχναμε τόσα χρόνια.

Η νέα αρχή

Αυτή είναι η ιστορία μου. Μια ιστορία γεμάτη από δυσκολίες, πόνο και δοκιμασίες, αλλά και από θαύματα, πίστη και την αστείρευτη αγάπη του Θεού. Πέρασα από σκοτεινές μέρες, αλλά σε κάθε βήμα, ο Θεός ήταν εκεί, δίπλα μου, κρατώντας με και οδηγώντας με προς το φως. Όσα πέρασα, κάθε πόνος και κάθε αγώνας, ήταν μέρος της μεγάλης Του αγάπης και Του σχεδίου για μένα και την οικογένειά μου.

Με τον Χριστό στο πλευρό μου, κατόρθωσα να ξεπεράσω τις δυσκολίες και να αναγεννηθώ ως άνθρωπος. Στη ζωή μας, η πίστη έγινε το θεμέλιο, η δύναμη και η ελπίδα μας. Η μητέρα μου, οι αδελφές μου και εγώ βρήκαμε ειρήνη και ευτυχία στην αγάπη του Θεού. Πέρα από τις απογοητεύσεις του παρελθόντος, ζούμε τώρα με έναν νέο σκοπό, πλήρεις και ευλογημένοι.

Η αλλαγή αυτή δεν ήρθε με ευκολία. Ήταν αποτέλεσμα πίστης, ελπίδας και αποφασιστικότητας. Και με αυτή την πίστη, γνωρίζω ότι η οικογένειά μας μπορεί να ξεπεράσει ό,τι και αν έρθει στο μέλλον. Όπως είδαμε τα θαύματα στη ζωή μας, έτσι γνωρίζουμε ότι ο Θεός δεν θα μας εγκαταλείψει ποτέ. Εμείς απλώς πρέπει να συνεχίσουμε να Τον εμπιστευόμαστε και να Τον ακολουθούμε.

Αυτή είναι η ιστορία της δύναμης της πίστης. Ενός ανθρώπου που βρήκε το φως μέσα στο σκοτάδι και του έδωσε μια δεύτερη ευκαιρία. Αυτή είναι η ιστορία μας. Και όσο θα συνεχίζουμε το ταξίδι μας, θα θυμόμαστε πάντα ότι με τον Θεό, όλα είναι δυνατά.

Γιάννης Έρτσος Επεμβάσεις τού Θεού!

Αντώνης Περιάλης

Ο Γιάννης Έρτσος, από την Κέρκυρα, ανήκε στην ομάδα των χαρισματούχων νέων που συνεργάστηκαν με το κίνημα των Ελεύθερων Ευαγγελικών Εκκλησιών, το οποίο ίδρυσε στην

όσο το δυνατόν με σαφήνεια.

Μέλος της ΕΕΕ Ν. Ιωνίας τον θυμάται πριν το 1950 να παίζει το αρμόνιο και να κηρύττει στην αρχική συνάθροιση της Εκκλησίας, στο κτίριο που είχε παραχωρηθεί από τον Συνάνο-

Ελλάδα ο Κώστας Μεταλληνός.

Ο Αλέξης Καρέλης καταγράφει την ιστορία που του διηγήθηκε ο ίδιος ο Γιάννης, και την παραθέτουμε με μεγάλη εκτίμηση, θεωρώντας όμως σκόπιμο με την ευκαιρία αυτή να αναφέρουμε κάποια βασικά βιογραφικά του στοιχεία.

«Θα επιχειρήσω, χωρίς να είμαι σίγουρος ότι θα τα καταφέρω, να δώσω μια ισορροπημένη εικόνα του Γιάννη Έρτσου με σεβασμό και

γλου, έναν επιχειρηματία πιστό από τη Μικρά Ασία, πριν από την απόκτηση του ιδιόκτητου κτιρίου στη Σόλωνος 3.

Εγώ τον γνώρισα όταν ήμουν παιδί να κηρύττει στην ΕΕΕ Νέας Ιωνίας, στη Σόλωνος 3 για πολλά χρόνια. Ήταν ένας γλαφυρός ομιλητής με πολύ ωραίο παρουσιαστικό, με έντονα συναισθηματικά στοιχεία στην ομιλία του, ενώ η φωνή του ήταν ιδιαίτερα καλλιεργημένη και βαθιά, και συνήθως όταν έψελνε από τον άμβωνα, έκανε φωνή κοντράλτο.

Όταν μιλούσε για τον Κύριο Ιησού Χριστό, η συγκίνηση ήταν εμφανής και κάθε του λέξη φαινόταν να την ζούσε πραγματικά.

Ο Γιάννης Έρτσος υπηρέτησε ως εργάτης του Λόγου σε πολλές Ελεύθερες Εκκλησίες και νυμφεύτηκε την Λέλα, μια εξαιρετική πιστή γυναίκα υψηλής μόρφωσης για την εποχή της, με πολύ διαφορετικό χαρακτήρα από εκείνον, την οποία γνώρισα στην κατασκήνωση όταν ήμουν μικρό παιδί.

Ο Γιάννης έγραψε περίπου επτά μικρά βιβλία ποικίλου περιεχομένου και υπηρέτησε για ένα διάστημα ως διευθυντής στις Εκδόσεις “Ο Λόγος”.

Μια από τις σημαντικότερες προσφορές του ήταν τα 365 τρίλεπτα πνευματικά μηνύματα, τα οποία κυκλοφόρησαν σε τηλεφωνητές τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Η σημασία αυτών των μηνυμάτων έγκειται στο γεγονός ότι, μέσα σε μόνο τρία λεπτά, προσέφεραν ένα ολοκληρωμένο μήνυμα πρόσκλησης στον Ιησού Χριστό.

Ωστόσο, παρά τα εξαιρετικά χαρίσματα και την ουσιαστική προσφορά του, ο Γιάννης Έρτσος υπήρξε ένας άνθρωπος με έναν χαρακτήρα ιδιαίτερα δύσκολο στις σχέσεις του, τόσο με την ομάδα του Κώστα Μεταλληνού όσο και τις Ελεύθερες Εκκλησίες.

Δεν ήταν διανοητής, αλλά ένας χαρισματούχος ομιλητής, και ίσως αυτό να τον εμπόδιζε να κατανοήσει

πλήρως κάποια θεολογικά ζητήματα, όπως τη θεωρία της “Κένωσης”, και ήταν από όλους τους συνεργάτες ο μοναδικός που δεν την αποδέχθηκε και στην οποία αντιτάχθηκε με πάθος.

Αν και η διατύπωση διαφορετικών απόψεων είναι αποδεκτή, το να γίνει μια άποψη έμμονη ιδέα με την οποία κάποιος καταπιάνεται διαρκώς, μπορεί να τον απομονώσει. Και πράγματι, αυτή η αντίθεση τον απομόνωνε και τον οδήγησε στην επιδίωξη δημιουργίας δικής του ομάδας, την οποία δίδασκε με τις δικές του απόψεις, κάποιες από τις οποίες ήταν απόψεις “δεύτερης πείρας”.

Παρά ταύτα, αυτές οι δυσκολίες στις σχέσεις και η διαφοροποίηση των θεολογικών του απόψεων δεν αναιρούν την εξαιρετική προσωπικότητά του και την πολύτιμη προσφορά του στην Εκκλησία και στο έργο του Χριστού.

Ο Γιάννης Έρτσος παραμένει μια από τις πιο χαρισματικές προσωπικότητες που πέρασαν από το κίνημα των Ελεύθερων Ευαγγελι-

κών Εκκλησιών στην Ελλάδα, με μια μοναδική ικανότητα να επηρεάζει και να εμπνέει, αλλά και με ταυτόχρονα έντονα προσωπικά χαρακτηριστικά που τον καθιστούσαν δύσκολο συνεργάτη.

Επεμβάσεις τού Θεού!

Είναι περίοδος όπου η χώρα μας μαστίζεται από εμφύλιο πόλεμο (Μάρτιος 1946 - Αύγουστος 1949).

Το μίσος πλεονάζει στις καρδιές των ανθρώπων! Σε δύο στρατόπεδα χωρισμένοι οι Έλληνες και αλληλοσκοτώνονται! Σ' ένα στρατόπεδο τής Αττικής υπηρετεί ένας νέος, πιστός τού Χριστού, ονόματι Γιάννης Έρτσος.

Ο Γιάννης με παρρησία είχε κάνει γνωστή την πνευματική του ταυτότητα μέσα στο στρατόπεδο, ομολογούσε με σοβαρότητα και σαφήνεια ότι ο Χριστός είναι ο Σωτήρας του και μπορεί να γίνει Σωτήρας κάθε ανθρώπου αν

Εκτελεστικό απόσπασμα κατά την διάρκεια του ελληνικού εμφυλίου

ειλικρινά μετανοήσει από τις αμαρτίες του, και δεχτεί τον Χριστό προσωπικό του Σωτήρα και Κύριο του.

Ο Λοχαγός του συνεχώς τον ονειδίζει για την πίστη του και δεν έχανε ευκαιρία να τον προκαλεί με διάφορες ερωτήσεις για να τον φέρει σε αδιέξοδο και να του απογυμνώσει την εις Χριστόν πίστη του.

Σε μια τέτοια συζήτηση τού έθεσε το ερώτημα, ενώπιον πολλών στρατιωτών :

- **Έρτσο**, τι θα κάνεις αν χρειαστεί να σκοτώσεις έναν εχθρό τής Πατρίδας μας (και εννοούσε Έλληνα τής άλλης πλευράς).
- **κ. Λοχαγέ**, σας θυμίζω κατ' αρχάς την εντολήν τού Θεού, “ου φονεύσεις”, και επιπρόσθετα δεν έχω το δικαίωμα να αφαιρέσω κάτι ξένο που δεν μου ανήκει. Την ζωή τού άλλου δεν την έχω δώσει εγώ για να του την πάρω πίσω. Την ζωή τού οποιουδήποτε την έχει δώσει ο Θεός, που είναι η Πηγή τής Ζωής και μόνο Αυτός

έχει το δικαίωμα να την πάρει. Σας προτρέπω κ. Λοχαγέ να διαβάσετε από το βιβλίο της Γένεσης το εξής χωρίο: «Και έπλασεν Κύριος ο Θεός τον άνθρωπο από χώματος εκ της γης, και ενεφύσησεν εις τους μυκτήρας αυτού πνοήν ζωής, και έγεινεν ο άνθρωπος εις ψυχήν ζώσαν»

(Γένεση 2:7)

- **Καλά, Έρτσο**, θα τα πούμε, μόνο θυμήσου τα λόγια σου.

Δεν πέρασε καιρός πολύς και ο Λοχαγός μπροστά στον Λόχο του ανακοίνωσε έξη ονόματα στρατιωτών που την επαύριον θα συγκροτούσαν το εκτελεστικό απόσπασμα, προκειμένου να εκτελέσουν δύο εχθρούς της Πατρίδας, δηλαδή δύο Έλληνες της αντίπαλης παράταξης.

Ανάμεσα στους έξη και ο Γιάννης Έρτσος! Κατά την ανάγνωση των ονομάτων, ο Λοχαγός το όνομα του Έρτσου το εκφώνησε δύο φορές, με το σχόλιο:

- **το άκουσες Έρτσο**, να δούμε τώρα τι θα κάνεις, θα μείνεις στην θεολογία σου ή θα σκοτώσεις.

Σημειωτέον ότι άρνηση εκτέλεσης της εντολής, εν μέσω πολέμου, γιατί έτσι είχε χαρακτηριστεί ο εμφύλιος, πόλεμος, οδηγούσε σε Στρατοδικείο με απρόβλεπτες βαριές ποινές.

Ο Γιάννης όλο το βράδυ δεν κοιμήθηκε, προσευχόταν ο Θεός να τον ελευθερώσει, να φέρει εμπόδιο ώστε να μην φτάσει στο σημείο να τραβήξει την σκανδάλη.

Ξημέρωσε και την ώρα την καθορισμένη οι έξη του αποσπάσματος με την στρατιωτική εξάρτησή τους, ήταν έτοιμοι να επιβιβαστούν στο όχημα, μαζί με τον Λοχαγό τους, που θα τους μετέφερε στον τόπο της εκτέλεσης των δύο εχθρών της Πατρίδας!

Μεταξύ αυτών και ο Γιάννης, ο οποίος δεν έπαυε να προσεύχεται μυστικά, ο Θεός να τον ελευθερώσει από αυτήν την ανεπιθύμητη κατάσταση που είχε γεμίσει θλίψη την ψυχή του. Κι ενώ ο Λοχαγός έδινε τις τελευταίες οδηγίες για τον τρόπο εκτέλεσης, κοιτούσε με νόημα τον Γιάννη και λέγοντάς του, “τα κατάλαβες Έρτσο”.

Εκείνη την στιγμή ακούγεται από τα μεγάφωνα τού στρατοπέδου :

- **Ο στρατιώτης Έρτσος** να παρουσιαστεί πάραυτα στο Διοικητήριο.

Μια σιωπή στο απόσπασμα, ο ένας κοιτούσε τον άλλο, ο Λοχαγός πάγωσε και μετά από μια σιωπή αμηχανίας, είπε :

- **Τι γίνεται** εδώ, μα είμαστε έτοιμοι να φύγουμε ! Έρτσο τρέχα να δεις τι σε θέλουνε και να έρθεις τάχιστα να φύγουμε.»

Φθάνει ο Γιάννης ασθμαίνοντας στο Διοικητήριο, όπου ο αξιωματικός υπηρεσίας τού λέει να παρουσιαστεί στον κ. Διοικητή.

Μπαίνει στο γραφείο τού Διοικητή, χαιρετάει στρατιωτικά, σε στάση προσοχής και λέει :

- **Διατάζετε κ. Διοικητά.**
- **Έρτσο**, αν θυμάμαι καλά είσαι τρομπετίστας και ήσουν μέλος της φιλαρμονικής της πατρίδας σου, της Κέρκυρας.
- **Μάλιστα** κ. Διοικητά.
- **Ωραία**, ετοιμάσου να πας μαζί με το τιμητικό αγήματα, που θα αποδώσει τιμές κατά την κατάθεση στεφάνου από ξένο επίσημο, στο Μνημείο τού Αγνώστου Στρατιώτη.
- **Ξέρετε** κ. Διοικητά, ο Λοχαγός μου με έχει βάλει στο εκτελεστικό απόσπασμα που θα πάει...
- **Καλά**, ας βρει άλλον ο Λοχαγός, ολόκληρο Λόχο έχει, εσύ να πας τώρα να βρεις τον μαέστρο και να κάνεις πρόβα με τους άλλους μουσικούς.
- **Όπως** διατάζετε κ. Διοικητά.

Τρέχει ο Γιάννης στο σημείο που τον περίμενε το εκτελεστικό απόσπασμα, και λέει τα μαντάτα στον κ. Λοχαγό.

Ποιος είδε τον Λοχαγό και δεν τον φοβήθηκε, έτριζε τα δόντια του, άφριζε, έβγαζε άναρθρες κραυγές, που δεν καταλάβαινες τι έλεγε, μόνο ένα μουγκρητό έβγαине από τα χείλη του.

Όταν μάλιστα είδε τον Γιάννη να απομακρύνεται, χτυπιότανε σαν χταπόδι στα βράχια.

Ο Γιάννης, πριν πάει στην πρόβα με τους μουσικούς, απομονώθηκε κάπου και προσευχήθηκε και ευχαρίστησε τον Θεό του για την θαυμαστή επέμβασή Του, για την απελευθέρωσή του από τον χλευαστή εκείνον άνθρωπο, που είχε ταραξεί την αγαθή του συνείδησή του.»

(Αλέξης Π. Καρέλης)

«Όταν διαβαίνεις μέσα από τα νερά, θα είμαι μαζί σου· και όταν περνάς μέσα από τα ποτάμια, δεν θα πλημμυρίζουν επάνω σου· όταν περπατάς μέσα από τη φωτιά, δεν θα καείς ούτε θα εξαφθεί φλόγα επάνω σου.»

(Ησ. 43:2)

«Και ο Δαβίδ είπε: Ο Κύριος που με ελευθέρωσε από το χέρι τού λιονταριού, και από το χέρι της αρκούδας, αυτός θα με ελευθερώσει και από το χέρι αυτού του Φιλισταίου. Και ο Σαούλ είπε στον Δαβίδ: Πήγαινε, και ο Κύριος ας είναι μαζί σου.»

(1Σαμ. 17:37)

«Τα μάτια μου είναι πάντοτε προς τον Κύριο, επειδή αυτός θα βγάλει τα πόδια μου από την παγίδα.»

(Ψαλ. 25:15)

Πως προκύπτουν οι δογματικές διαφορές (Μέρος 1ο)

Οπαδοί του Αρείου - Διφυσίτες - Μονοφυσίτες - Κενωτικοί

Αντώνης Περιάλης

Εισαγωγικές Σκέψεις

Πως προήλθαν οι δογματικές διαφορές

Οι δογματικές διαφορές που έχουν προκύψει ανά τους αιώνες και έχουν κατακερματίσει τη Χριστιανική Εκκλησία σε εκατοντάδες δόγματα δεν αποτελούν φυσική συνέπεια της ποικιλομορφίας απόψεων. Δεν είναι καν φυσικό φαινόμενο των ανθρώπινων σχέσεων ή της πολυφωνίας, όπως υποστηρίζουν πολλοί. Αντιθέτως, οι διαφορές αυτές, όταν αφορούν ζητήματα που σχετίζονται με τον Λόγο του Θεού, απορρέουν από συγκεκριμένους παράγοντες.

θή, τότε τα συμπεράσματα είναι αληθή.

Όταν η βάση είναι λανθασμένη, ακόμα και αν η λογική διαδικασία είναι σωστή, το συμπέρασμα θα είναι εσφαλμένο.

Το τελευταίο είναι και το πιο συνηθισμένο σφάλμα στην εξαγωγή θεολογικών και όχι μόνο συμπερασμάτων.

Παραδείγματα από την Καινή Διαθήκη

Το πρόβλημα των στρεβλώσεων ήταν εμφανές ήδη από την πρώτη Εκκλησία και εξακολουθεί μέχρι σήμερα. Οι Αθηναίοι αντιστάθη-

Είναι το αποτέλεσμα στρεβλώσεων τόσο στη διαδικασία κατανόησης του Λόγου του Θεού όσο και στη μη ορθή χρήση της λογικής. Αυτές οι στρεβλώσεις προκύπτουν όταν εφαρμόζονται λανθασμένες βάσεις σκέψης, που δεν στηρίζονται στην Αγία Γραφή, ή όταν γίνεται εσφαλμένη χρήση της λογικής. Όταν οι λανθασμένες απόψεις οδηγούν σε άτοπα συμπεράσματα, συχνά όσοι τις υποστηρίζουν καταφεύγουν στην επίκληση του «μυστηρίου». Αυτό το «μυστήριο» δεν είναι πλέον μια θεολογική πραγματικότητα, αλλά μια αναγκαία διέξοδος όταν τα επιχειρήματα στερούνται λογικής συνοχής και βιβλικής βάσης.

Η σημασία της σωστής βάσης σκέψης

Η επιστημολογία μάς διδάσκει ότι η εξαγωγή συμπερασμάτων εξαρτάται από την ορθότητα της αρχικής βάσης σκέψης και την ορθή χρήση της λογικής. Το παρακάτω παράδειγμα είναι ενδεικτικό.

Όταν η βάση είναι σωστή και η λογική ορ-

καν και χλεύασαν. Οι Κορίνθιοι, παρασύρθηκαν ως Εκκλησία από το φιλοσοφικό και κοινωνικό περιβάλλον της εποχής τους και έφτασαν στο σημείο να αμφισβητήσουν ακόμη και την ανάσταση των νεκρών. Αυτή η αμφισβήτηση συνδέεται άμεσα με την επιρροή της ελληνικής φιλοσοφίας, η οποία είχε διαφορετική αντίληψη για τη μετά θάνατον ζωή και την έννοια της ύλης.

Οι Αθηναίοι και η Ανάσταση

Στην Αθήνα, η επικρατούσα φιλοσοφία ήταν επηρεασμένη από τον **Πλατωνισμό** και τον **Στωικισμό**. Στην **Πινύκα** (Πράξεις 17:18-34), όταν ο Παύλος μίλησε για την ανάσταση του Ιησού, οι Αθηναίοι φιλόσοφοι τον ειρωνεύτηκαν. Αυτό συνέβη επειδή:

Οι **Πλατωνιστές** πίστευαν ότι η ψυχή είναι αθάνατη και η ύλη (το σώμα) είναι κατώτερη και προσωρινή. Για αυτούς, η ιδέα της ανάστασης ενός φυσικού σώματος ήταν παράλογη και ανεπιθύμητη.

Οι **Στωικοί** θεωρούσαν ότι μετά τον θάνα-

το, η ψυχή διαλύεται στο σύμπαν, επομένως η ανάσταση δεν είχε λογική βάση.

Οι Κορίνθιοι και η Ανάσταση

Οι Κορίνθιοι, αν και Έλληνες, ζούσαν σε μια ρωμαϊκή και εμπορική πόλη με επιρροές από πολλές φιλοσοφίες και θρησκείες. Στην **Α' Κορινθίους 15**, ο Παύλος αντιμετωπίζει την άρνηση κάποιων Κορινθίων να δεχτούν την ανάσταση των νεκρών.

Κάποιοι **επηρεασμένοι από τον ελληνικό δυαλισμό** (ότι το πνεύμα είναι καλό και το σώμα κακό) δεν μπορούσαν να δεχτούν ότι τα σώματα θα αναστηθούν.

Άλλοι ίσως είχαν επηρεαστεί από **εσωτερικές γνωστικές αντιλήψεις**, που έβλεπαν τη σωτηρία μόνο ως απελευθέρωση της ψυχής.

Κοινό Στοιχείο

Και στις δύο περιπτώσεις, η ελληνική σκέψη απέρριπτε την ιδέα της σωματικής ανάστασης. Ο Παύλος γι' αυτό επιμένει στην **Α' Κορινθίους 15** ότι χωρίς την ανάσταση, η πίστη είναι μάταιη.

Αρα, βλέπουμε πως οι πολιτισμικές και φιλοσοφικές απόψεις αν στηριχθούμε πάνω σε αυτές επηρεάζουν τις απόψεις της Βίβλου.

Η βάση σκέψης τους ήταν λανθασμένη, με αποτέλεσμα και τα συμπεράσματά τους να είναι εσφαλμένα. Ο Απόστολος Παύλος, στηριζόμενος αποκλειστικά στον Λόγο του Θεού και στη σωστή χρήση της λογικής, αποδεικνύει ότι η θέση τους οδηγεί σε άτοπο. Στο 15ο κεφάλαιο της **Α' Κορινθίους** επιστολής, διορθώνει τις παρερμηνείες τους και επαναφέρει τη διδασκαλία στη σωστή της βάση.

Οι λόγοι των δογματικών διαφορών

Υπάρχουν διάφοροι λόγοι που οδηγούν σε δογματικές διαφορές. Παραθέτουμε συνοπτικά μερικούς από αυτούς, αν και στο παρόν άρθρο θα εξετάσουμε μόνο τον πρώτο:

- 1) Τα στερεότυπα.
- 2) Πολιτικοί λόγοι.
- 3) Προσωπικές αντιθέσεις.
- 4) Λανθασμένες μεταφράσεις.
- 5) Λανθασμένος τρόπος ερμηνείας των Γραφών (κυρίως όταν δεν λαμβάνεται υπόψη το γενικό πνεύμα της Γραφής. Εάν δεν εξετάζονται όλα τα εδάφια που αναφέρονται στο θέμα ή αγνοούνται η γραμματική και το συντακτικό).
- 6) Προσωπικοί και οικογενειακοί λόγοι που επηρεάζουν την ερμηνεία των Γραφών.
- 7) Λανθασμένη χρήση της λογικής.
- 8) Άλλοι παράγοντες.

Εάν όλοι προσέγγιζαν τον Λόγο του Θεού με αμεροληψία, συνέπεια και ορθή λογική, χωρίς να επηρεάζονται από τους παραπάνω παρά-

γοντες, τότε τα συμπεράσματα θα ήταν κοινά και ομοιόμορφα.

Στο παρόν άρθρο θα μελετήσουμε τις δογματικές διαφορές που προκύπτουν λόγω στερεοτύπων.

Δογματικές διαφορές λόγω στερεοτύπων

Τι είναι Στερεότυπο;

Οι δογματικές διαφορές συχνά προκύπτουν από στερεότυπα - φιλοσοφικά, κοινωνικά, επιστημονικά - τα οποία διαμορφώνονται από το περιβάλλον στο οποίο ζούμε. Στερεότυπο είναι μια γενικευμένη και συχνά απλουστευμένη αντίληψη, θεωρία ή εικόνα που έχουμε για μια ομάδα ανθρώπων, ένα κοινωνικό φαινόμενο, μια άποψη ή ένα γεγονός. Δεν βασίζεται απαραίτητα σε πραγματικά - αντικειμενικά στοιχεία, αλλά συχνά προέρχεται από προκαταλήψεις και αυθαίρετες παραδοχές, οι οποίες ενσωματώνονται στον τρόπο σκέψης μας. Τα στερεότυπα δημιουργούνται και αναπαράγονται μέσα από την κοινωνία και τα μέσα ενημέρωσης. Μπορεί να είναι θετικά ή αρνητικά, όμως συνήθως είναι επιζήμια, καθώς γίνονται αποδεκτά χωρίς εξέταση, απλώς και μόνο επειδή τα κληρονομήσαμε από το περιβάλλον μας και επειδή είναι παραδεκτά για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα. Ακόμα και οι φιλοσοφικές έννοιες μπορούν να λειτουργήσουν ως στερεότυπα όταν γίνονται αποδεκτές και αναπαράγονται χωρίς κριτική εξέταση ή αμφισβήτηση, σαν να αποτελούν απόλυτες και αδιαμφισβήτητες αλήθειες. Αυτά τα στερεότυπα παράγονται συνήθως από μεγάλες προσωπικότητες που δεν μπορούν να αμφισβητηθούν. Π.χ. το Κοράνι. Όσες αντιφάσεις και αν περιέχει δεν αμφισβητείται από τους Μουσουλμάνους γιατί το έγραψε ο Μωάμεθ.

Το Κενωτικό Ζήτημα

Στην Ελλάδα, η διδασκαλία της «Κένωσης» αποτελεί δογματική τοποθέτηση της Κοινωνίας των Ελευθέρων Ευαγγελικών Εκκλησιών. Πολλοί θεωρούν, λανθασμένα βέβαια, ότι αυτή η θέση είναι μια τοπική ιδιαιτερότητα των Ελευθέρων Ευαγγελικών Εκκλησιών. Η θέση όμως αυτή, είναι αποτέλεσμα μιας επισταμένης μελέτης των σχετικών εδαφίων που αφορούν την ενανθρώπιση του δευτέρου προσώπου της Τριάδας, χωρίς προηγούμενα στερεότυπα και προκαταλήψεις. Έχει μελετηθεί από σοβαρούς μελετητές των Γραφών στην Ευρώπη που θα αναφέρουμε στην συνέχεια. Η εσφαλμένη αυτή αντίληψη, που έχουν κάποιοι για την θέση των Ελευθέρων Ευαγγελικών Εκκλησιών στην πατρίδα μας, προέρχεται από ελλιπή πληροφόρηση, και την οποία θα δείξουμε στη συνέχεια.

Η ουσία του Κενωτικού Ζητήματος

Το κεντρικό ερώτημα στο κενωτικό ζήτημα αφορά την βιωματική κατάσταση του Ιησού Χριστού κατά τη διάρκεια της επίγειας ζωής Του:

- Ήταν απλώς ένας άνθρωπος;
- Ήταν δημιούργημα του Θεού; (Αυτή η ακραία άποψη υποστηρίχθηκε από τον Άρειο και συνεχίζεται σήμερα από τους Μάρτυρες του Ιεχωβά).
- Ήταν το δεύτερο πρόσωπο της Θεότητας; Και αν ναι, διατήρησε επί της γης όλες τις θεϊκές του ιδιότητες ή είχε μόνο την προσωπικότητα της Θεότητας;

Το κρίσιμο ζήτημα είναι η έννοια της «κένωσης» (Φιλιππησίους 2:7), και πιο συγκεκριμένα: Όταν ο Χριστός "εκένωσε εαυτόν", διατήρησε τις θείες ιδιότητές Του ή τις άφησε προσωρινά κατά την ενανθρώπιση;

Η διδασκαλία της Κοινωνίας των Ελευθέρων Ευαγγελικών Εκκλησιών

Η Κοινωνία των Ελευθέρων Ευαγγελικών Εκκλησιών πιστεύει ότι ο Ιησούς Χριστός είναι το δεύτερο πρόσωπο της Θεότητας, αλλά, κατά την επίγεια ζωή Του, δεν είχε όλες τις θεϊκές ιδιότητες (όπως π.χ. την παντοδυναμία, την παντογνωσία, την πανταχού παρουσία), καθώς «εκένωσε εαυτόν» και «έλαβε δούλου μορφή».

Ωστόσο, παρέμεινε Θεός και όχι δημιούργημα του Θεού. Επιπλέον, δεν είχε το αίτιο της ύπαρξής Του στον Θεό Πατέρα, όπως υποστηρίζει η Ορθόδοξη Θεολογία και άλλες χριστιανικές παραδόσεις.

Δεν θα αναπτύξουμε εδώ βιβλικά επιχειρήματα για το Χριστολογικό ζήτημα· ο αναγνώστης μπορεί να τα βρει στην ιστοσελίδα www.koinoniae.gr και στα βιβλία που είναι ανηρτημένα και στην διάθεση του καθενός δωρεάν. Καθώς και στο Διάγραμμα πίστεως στα άρθρα 4.2.4.6.1 έως 4.2.4.6.6.

Αυτό που θα εξετάσουμε είναι η αφετηρία των ιδεών που οδήγησαν στις δογματικές διαφοροποιήσεις η οποία λειτούργησε σαν βάση για την ανάπτυξη των διαφόρων θέσεων :

- των οπαδών του Αρείου,
- του Διφυσιτισμού,
- του Μονοφυσιτισμού,
- των υποστηρικτών της «Κένωσης»

ΜΕΡΟΣ 1ο

Οι Οπαδοί του Αρείου

και οι επιπτώσεις της θεωρίας τους

Στην συνέχεια θα δούμε ποιες είναι οι απόψεις των οπαδών του Αρείου, των Διφυσιτών, των Μονοφυσιτών και των Κενωτικών.

Τι πίστευαν οι Οπαδοί του Αρείου;

Οι οπαδοί του Αρείου, γνωστοί ως Αρειανιστές, ακολούθησαν τη διδασκαλία τού ότι ο Ιησούς Χριστός δεν είναι ομοούσιος (ίδιας ουσίας) με τον Θεό Πατέρα. Τα βασικά σημεία της διδασκαλίας τους είναι τα ακόλουθα:

(α) Ο Υιός είναι κτίσμα: Ο Χριστός είναι το πρώτο και ανώτερο δημιούργημα του Θεού, αλλά δεν είναι αιώνιος ούτε ίσος με τον Πατέρα.

(β) Η μοναδικότητα του Πατέρα: Μόνο ο Πατέρας είναι πραγματικά Θεός, αιώνιος και αμετάβλητος.

(γ) Η υποταγή του Υιού: Ο Υιός είναι κατώτερος από τον Πατέρα και υπόκειται στη θέλησή Του.

(δ) Η σωτηρία μέσω του Υιού: Αν και κτίσμα, ο Υιός είναι το μέσο, μέσω του οποίου ο Θεός δημιούργησε τον κόσμο και προσφέρει τη σωτηρία.

Μέχρι πότε είχε οπαδούς ο Αρειανισμός;

Ο Αρειανισμός εξαπλώθηκε ραγδαία τον 4ο αιώνα, κυρίως λόγω της υποστήριξης αυτοκρατόρων όπως ο Κωνσταντίνος Β΄ και ο Ουάλης. Αν και η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος της Νίκαιας (325 μ.Χ.) καταδίκασε τη διδασκαλία του Αρείου, ο Αρειανισμός παρέμεινε ισχυρός για αρκετές δεκαετίες, γνωρίζοντας περιόδους αναβίωσης. Οι Γότθοι και άλλες γερμανικές φυλές που εκχριστιανίστηκαν τον 4ο και 5ο αιώνα ασπάστηκαν τον Αρειανισμό μέσω του επισκόπου Ουλφίλα, ο οποίος μετέφρασε τη Βίβλο στη γοτθική γλώσσα. Μέχρι τον 7ο αιώνα, ο Αρειανισμός είχε σχεδόν εξαφανιστεί ως οργανωμένο κίνημα, καθώς οι περισσότερες γερμανικές φυλές υιοθέτησαν τον ορθόδοξο Χριστιανισμό.

Σύγχρονες Χριστιανικές ομάδες με παρόμοιες απόψεις

(α) **Μάρτυρες του Ιεχωβά:** Οι Μάρτυρες του Ιεχωβά παρουσιάζουν σημαντικές ομοιότητες με τον Αρειανισμό. Πιστεύουν ότι ο Ιησούς είναι δημιούργημα του Θεού και όχι ομοούσιος με τον Πατέρα. Τονίζουν ότι ο Ιησούς είναι ο αρχάγγελος Μιχαήλ και λειτουργεί ως εκπρόσωπος του Θεού.

(β) **Χριστιανική Επιστήμη:** Αν και η θεολογία τους έχει διαφορές από τον Αρειανισμό, η Χριστιανική Επιστήμη απορρίπτει την παραδοσιακή τριαδική κατανόηση της θεότητας, γεγονός που τη φέρνει σε κάποια συγγένεια με τις αρειανικές απόψεις.

(γ) **Μορμόνοι** (Εκκλησία του Ιησού Χριστού των Αγίων των Τελευταίων Ημερών): Οι Μορμόνοι δεν θεωρούν τον Ιησού «ΐσα Θεῷ» ίσο ίσα με τον Πατέρα, αλλά τον βλέπουν ως

ξεχωριστή θεϊκή οντότητα, η οποία δημιουργήθηκε από τον Πατέρα.

(δ) **Σύγχρονοι Αντιτριαδιστές:** Διάφορες σημερινές αντιτριαδικές ομάδες υιοθετούν απόψεις που έχουν ομοιότητες με τον Αρειανισμό, αν και δεν ταυτίζονται απόλυτα με τη διδασκαλία του Αρείου. Σε αυτήν την κατηγορία περιλαμβάνονται και οι Μάρτυρες του Ιεχωβά, οι Μορμόνοι και άλλες ομάδες που απορρίπτουν τη διδασκαλία της Τριάδας.

Ομοιότητες των αντιτριαδιστών με τον Αρειανισμό

(α) Άρνηση της Ομοουσιότητας του Υιού με τον Πατέρα:

- Οι αντιτριαδιστές, όπως και οι Αρειανιστές, αρνούνται ότι ο Υιός είναι ομοούσιος (ίδια ουσίας) με τον Πατέρα.

- Θεωρούν τον Ιησού κατώτερο από τον Θεό Πατέρα, αν και του αποδίδουν έναν ξεχωριστό και υψηλό ρόλο στη σωτηρία.

(β) Ο Ιησούς Είναι Δημιούργημα:

- Πολλοί αντιτριαδιστές πιστεύουν ότι ο Ιησούς είναι το πρώτο δημιούργημα του Θεού, όπως δίδασκε ο Άρειος.

(γ) Άρνηση της Τριάδας:

- Οι αντιτριαδιστές απορρίπτουν τη διδασκαλία της Τριάδας, θεωρώντας ότι είναι ασυμβίβαστη με τη Βιβλική αποκάλυψη.

- Αυτή η θέση αποτελεί βασικό κοινό σημείο με τον Αρειανισμό.

Διαφορές Αντιτριαδιστών από τον Αρειανισμό

(α) Ποικιλία Διδασκαλιών:

Οι αντιτριαδιστές δεν αποτελούν μία ενιαία ομάδα. Περιλαμβάνουν διάφορες θεολογικές τάσεις, όπως:

Μονοθεϊστές, που αποδέχονται μόνο τον Πατέρα ως Θεό.

Μοναρχιανούς, που πιστεύουν ότι ο Πατέρας και ο Υιός είναι μία και η ίδια υπόσταση.

Χριστομονοφυσίτες, που τονίζουν τη θεϊκή φύση του Ιησού, αλλά όχι τη σχέση Του με την Τριάδα.

(β) Ανάπτυξη Σύγχρονων Ερμηνειών:

Οι αντιτριαδιστές στηρίζονται σε σύγχρονες ερμηνείες της Γραφής, ενώ ο Άρειος ανέπτυξε τη διδασκαλία του μέσα στο πλαίσιο της ελληνιστικής φιλοσοφίας και των θεολογικών απόψεων της εποχής του.

Συμπέρασμα.

Οι αντιτριαδιστές έχουν επηρεαστεί από τον Αρειανισμό, κυρίως στην άρνηση της Τριάδας και της ομοουσιότητας του Υιού με τον Πατέρα. Ωστόσο, οι σύγχρονες αντιτριαδικές διδασκαλίες είναι πιο ποικιλόμορφες και δεν ταυτί-

ζονται πλήρως με τις απόψεις του Αρείου. Οι Μάρτυρες του Ιεχωβά είναι το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα ομάδας που έχει ενσωματώσει στοιχεία του Αρειανισμού.

Επίδραση του Αρειανισμού σήμερα

Ο Αρειανισμός ως θεολογικό σύστημα δεν υπάρχει πλέον στην αρχική του μορφή, αλλά οι βασικές του ιδέες, κυρίως η διδασκαλία για την κατώτερη φύση του Χριστού, επιβιώνουν σε ορισμένες ομάδες. Επιπλέον, η επιμονή του Αρειανισμού να ερμηνεύει τη θεολογία μέσα από το πρίσμα της ελληνιστικής φιλοσοφίας εξακολουθεί να επηρεάζει τις θεολογικές συζη-

Gottfried Thomasius

τήσεις, ιδιαίτερα όσον αφορά την Τριάδα και τη θεότητα του Χριστού.

Για να έχουμε μια ολοκληρωμένη εικόνα, ας εξετάσουμε συνοπτικά τα πιστεύω των Δυφυσιτών, Μονοφυσιτών και Κενωτικών, των οποίων την ιστορική εξέλιξη θα αναλύσουμε σε επόμενο άρθρο.

Δυφυσίτες

Πιστεύουν ότι:

- Ο Χριστός έχει δύο φύσεις, τη θεία και την ανθρώπινη, οι οποίες είναι πλήρεις και διακριτές, αλλά όμως ενωμένες σε ένα πρόσωπο και μία υπόσταση. Αυτή είναι και η επίσημη διδασκαλία της Δ΄ Οικουμενικής Συνόδου (Χαλκηδόνα, 451 μ.Χ.).

Εκπρόσωποι

- Ο Μέγας Αθανάσιος (296-373 μ.Χ.)

έθεσε τις βάσεις της ορθόδοξης Χριστολογίας, αν και δεν διατύπωσε με απόλυτη ακρίβεια τη διδασκαλία των δύο φύσεων (Διφυσιτισμός) όπως την κατανοούμε μετά την Σύνοδο της Χαλκηδόνας.

- Ο Κύριλλος Αλεξανδρείας ανέπτυξε περαιτέρω τη θεολογία αυτή.

- Στη Σύνοδο της Χαλκηδόνας, η διδασκαλία του Κύριλλου συνδυάστηκε με τη θεολογία του Λέοντα Α΄ της Ρώμης (ο Τόμος του Λέοντα).

- Το τελικό δόγμα διατυπώθηκε ως εξής:

Ο Χριστός έχει δύο φύσεις, Αδιαίρετες, Ασύγχυτες, Αναλλοίωτες, Αχώριστες.

Πιο απλά, ο Ιησούς Χριστός επί της γης διατήρησε όλες τις θεϊκές ιδιότητες που είχε πριν την ενανθρώπιση. Π.χ. την παντοδυναμία, την πανταχού παρουσία και όλες τις άλλες.

Μονοφυσίτες

Τι Πιστεύουν:

- Ο Χριστός έχει μία φύση (μονο-φύση), αποτέλεσμα της ένωσης της θείας και της ανθρώπινης φύσης.

- Αυτή η φύση είναι κυρίως θεία, αν και περιλαμβάνει ανθρώπινα στοιχεία.

Εκπρόσωποι

- Ο Ευτυχής (Eutyches), που δίδασκε ότι η ανθρώπινη φύση του Χριστού απορροφήθηκε από τη θεία.

Καταδίκη

- Ο Μονοφυσιτισμός που δημιουργήθηκε σε αντίδραση του Διφυσιτισμού, και απορρίφθηκε από την Δ΄ Οικουμενική Σύνοδο (Χαλκηδόνα, 451 μ.Χ.), όπου χαρακτηρίστηκε αιρετικός.

Κενωτικοί.

Τι Πιστεύουν:

- Ο όρος «κένωση» προέρχεται από το ελληνικό ρήμα «κενός» (=αδειάζω).

- Οι Κενωτικοί τονίζουν ότι ο Χριστός "κένωσε" τον εαυτό Του κατά την Ενσάρκωση, δηλαδή παραιτήθηκε προσωρινά όσο ήταν εδώ κάτω στην γη, από τα θεία προνόμια και ιδιότητες που είχε στον ουρανό. (Φίλιπ. 2:7).

Ιστορική Ανάπτυξη

- Η σύγχρονη μορφή της κένωσης, δηλαδή η ιδέα ότι ο Χριστός άφησε κατά μέρος τις θεϊκές Του ιδιότητες (όπως παντογνωσία, παντοδυναμία, πανταχού παρουσία) αναπτύχθηκε τον 19ο αιώνα.

- Ο Gottfried Thomasius (1802–1875) ήταν ο πρώτος που παρουσίασε συστηματικά αυτή τη θεολογική άποψη (1840).

- Στη συνέχεια, η θεωρία της κένωσης επη-

ρεάστηκε από θεολόγους όπως:

Frédéric Louis Godet (1812–1900).

Aug. Grethilat (μαθητής του Godet). Το βιβλίο του «Ο ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ, ΥΙΟΣ ΘΕΟΥ - ΥΙΟΣ ΑΝΘΩΠΟΥ» είναι μεταφρασμένο στα ελληνικά και υπάρχει στην ιστοσελίδα www.koinoniae.gr.

Charles Gore (1853–1932) (Αγγλικανός θεολόγος στη Βρετανία).

Wolfgang Pannenberg (1928–2014).

Διαφορές με τους Διφυσίτες

- Οι Διφυσίτες πιστεύουν ότι ο Χριστός είχε πλήρη θεότητα και πλήρη ανθρωπότητα ταυτόχρονα, χωρίς καμία μείωση των θεϊκών Του ιδιοτήτων.

- Οι Κενωτικοί υποστηρίζουν ότι ο Χριστός αν και Θεός περιόρισε τις θεϊκές Του ιδιότητες και για να ζήσει πραγματικά ως άνθρωπος «εκένωσε εαυτόν».

- Οι Διφυσίτες θεωρούν ότι αυτή η άποψη μειώνει τη Θεότητα του Χριστού, αν και η διδασκαλία της κένωσης δεν έχει καταδικαστεί επίσημα ως αίρεση.

Συμπέρασμα

(α) Ο Αρειανισμός εξακολουθεί να επηρεάζει σύγχρονες θεολογικές συζητήσεις, ιδιαίτερα γύρω από την Τριάδα και τη θεότητα του Χριστού.

(β) Οι Διφυσίτες (ορθόδοξη Χριστολογία) πιστεύουν ότι ο Χριστός έχει δύο φύσεις, θεία και ανθρώπινη, οι οποίες είναι αδιαίρετες, ασύγχυτες, αναλλοίωτες και αχώριστες.

(γ) Οι Μονοφυσίτες πιστεύουν ότι ο Χριστός έχει μία θεοποιημένη φύση, αποτέλεσμα της ένωσης των δύο φύσεων.

(δ) Οι Κενωτικοί υποστηρίζουν ότι ο Χριστός "άδειασε" τον εαυτό Του από τις ιδιότητες του για να ζήσει ως άνθρωπος και να επιτελέσει το έργο της λύτρωσης της ανθρωπότητας.

(Συνεχίζεται)

Ευχαριστίες

Με βαθιά εκτίμηση και ευγνωμοσύνη, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμότερες ευχαριστίες μου στους συνεργάτες μου, **Θάνο Νικολόπουλο** και **Παναγιώτη Πεπονάκη**, καθηγητές του **Βιβλικού Σχολείου του Ελληνικού Ινστιτούτου της Βίβλου**. Η πολύτιμη συμβολή τους, οι εύστοχες παρατηρήσεις και οι προσεκτικές διορθώσεις τους υπήρξαν ανεκτίμητες στη διαμόρφωση αυτού του κειμένου.

Επίσης, ευχαριστώ από καρδιάς όλους εκείνους που με ενθάρρυναν και με ώθησαν να αποτυπώσω αυτές τις σκέψεις στο χαρτί. Η υποστήριξή τους ήταν πολύτιμη σε κάθε βήμα αυτής της διαδρομής.

"Εσείς ρωτάτε, εμείς απαντάμε"

με φως από την Αγία Γραφή και την έγκυρη επιστήμη

Αυτή η στήλη έχει σκοπό να απαντά στις ερωτήσεις σας με απλά και κατανοητά λόγια. Έμπειροι εργάτες του Ευαγγελίου, με βάση την Αγία Γραφή αλλά και την έγκυρη επιστημονική γνώση, σας προσφέρουν ουσιαστικές και τεκμηριωμένες απαντήσεις.

ΕΡΩΤΗΣΗ 1

«Πώς είναι δυνατόν ο Χριστός, ο οποίος γεννήθηκε από γυναίκα που κληρονόμησε το προπατορικό αμάρτημα, να ήρθε στον κόσμο χωρίς να φέρει το βάρος της αμαρτίας;»

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η αναμαρτησία του Χριστού και το προπατορικό αμάρτημα:

Σύμφωνα με τη Βιβλική διδασκαλία, ο Ιησούς Χριστός ήταν αναμάρτητος, όχι μόνο επειδή δεν διέπραξε ποτέ αμαρτία (όπως αναφέρεται στο (Εβρ. 4:15) :

«πειρασθέντα κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα, χωρίς ἁμαρτίας»,

αλλά και γιατί δεν κληρονόμησε το προπατορικό αμάρτημα.

Αν ο Χριστός είχε γεννηθεί με το βάρος της αμαρτίας, δεν θα μπορούσε να είναι το τέλειο, άμωμο αρνί για τη σωτηρία της ανθρωπότητας όπως αναφέρεται στο 1(Πέτρ. 1:19):

«ἀμώμου καὶ ἀσπίλου ἁμνοῦ»

Γιατί δεν κληρονόμησε το προπατορικό αμάρτημα;

Η Παρθενική Γέννηση

Η Καινή Διαθήκη διδάσκει ότι ο Ιησούς Χριστός συνελήφθη από το Άγιο Πνεύμα (Ματθ. 1:18 και Λουκ. 1:35).

Αυτή η μοναδική σύλληψη τον απέτρεψε από το να λάβει την αμαρτωλή φύση μέσω του ανθρώπινου πατέρα. Σύμφωνα με την Αγία Γραφή, η αμαρτία μεταβιβάζεται μέσω της ανδρικής γενεάς όπως αναφέρεται στο (Ρωμ. 5:12):

«δι' ἑνὸς ἀνθρώπου [Αδάμ] ἡ ἁμαρτία εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον»).

Εφόσον ο Ιησούς δεν είχε γήινο πατέρα, δεν

κληρονόμησε το προπατορικό αμάρτημα.

Η Θεία Φύση του Χριστού

Ο Ιησούς δεν ήταν απλώς άνθρωπος, αλλά Θεός χωρίς τις ιδιότητές του εδώ κάτω στην γή «εκκένωσε εαυτόν».

Η ενσάρκωσή του, δια του Αγίου Πνεύματος, διασφάλισε ότι η αγιότητά του δεν επηρεάστηκε από την ανθρώπινη αμαρτία, ακόμη και αν γεννήθηκε από μια ανθρώπινη μητέρα. Όπως ο άγγελος εξήγησε στη Μαρία, όπ[ως αναφέρεται στο (Λουκ. 1:35):

«τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται Υἱὸς Θεοῦ»,

το παιδί της ήταν αγιασμένο από τη στιγμή της σύλληψης.

Η Αποστολή του ως "Εσχατος Αδάμ"

Ο Παύλος συγκρίνει τον Ιησού με τον Αδάμ (Ρωμ. 5:14-19 και 1 Κορ. 15:45).

Ο πρώτος Αδάμ έφερε την αμαρτία στον κόσμο, αλλά ο "Εσχατος Αδάμ" ήρθε να φέρει τη δικαιοσύνη.

Η γέννηση του Χριστού σηματοδοτεί μια νέα αρχή για την ανθρωπότητα, ελεύθερη από το κληρονομικό βάρος της αμαρτίας.

Τι συμβαίνει με τη Μαρία;

Η Μαρία, αν και ευλογημένη και χαριτωμένη από τον Θεό (Λουκ. 1:28), ήταν άνθρωπος με την πτωτική φύση της ανθρωπότητας.

Όμως, ο τρόπος της σύλληψης του Χριστού εξασφάλισε ότι η ανθρώπινη φύση Του δεν μολύνθηκε από το προπατορικό αμάρτημα.

Γραφική Βεβαιότητα για την Αναμαρτησία του Ιησού Χριστού:

Η Αγία Γραφή είναι ξεκάθαρη ότι ο Ιησούς δεν είχε καμία αμαρτία:

Όπως αναφέρεται στο (Εβρ. 4:15):

«οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθεῖν ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν πεπειραμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας»,

Επίσης στο (2 Κορ. 5:21):

«τὸν γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν ἵνα ἡμεῖς γινώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.»

Στο (1 Πέτ. 1:19):

«ἀλλὰ τιμῶ αἵματι ὡς ἄμνοῦ ἀμόμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ»

Τι σημαίνει αυτό για τη σωτηρία μας;

Η αναμαρτησία του Χριστού είναι θεμελιώδης για τη σωτηρία μας, διότι:

Μόνο ένας ἄμωμος και αναμάρτητος μπορεί να γίνει τέλεια θυσία (Εβρ. 9:14).

Ο Χριστός δεν πλήρωσε για δικές Του ἁμαρτίες, αλλά για τις δικές μας (1 Ιωάν. 3:5).

Ο θάνατός Του είναι αποτελεσματικός για τη σωτηρία, επειδή ήταν αναμάρτητος.

Συμπέρασμα

Ο Ιησούς Χριστός δεν κληρονόμησε το προπατορικό αμάρτημα για τους εξής λόγους:

Συνελήφθη δια του Αγίου Πνεύματος, χωρίς γήινο πατέρα.

Αγιάστηκε από τη στιγμή της σύλληψης.

Ήταν ο Έσχατος Αδάμ, ερχόμενος να φέρει μια νέα αρχή για την ανθρωπότητα, ελεύθερη από την αμαρτία.

Αυτή η μοναδική φύση Του Τον καθιστά ικανό να είναι ο τέλειος μεσίτης μεταξύ Θεού και ανθρώπων (1 Τιμ. 2:5) αλλά και το ἄμωμο αρνί για την θυσία.

Γεννήθηκε ἄμωμος όπως και ο Αδάμ αλλά παρέμεινε ἄμωμος σε αντίθεση με τον Αδάμ πραγματοποιώντας το θέλημα του Θεού σε όλη την ανθρώπινη διαδρομή του.

Άλλα Βιβλικά Στοιχεία:

(1 Κορ. 15:21-22): Ο Αδάμ και ο Χριστός ως αντίθετα παραδείγματα.

(1 Τιμόθεος 2:13-14): Η ευθύνη του Αδάμ και της Εύας. Είναι ενδιαφέρον ότι αν και η Εύα αμάρτησε ο Αδάμ έφερε την αμαρτία στον κόσμο

(Γένεση 5:3): Η φύση του ανθρώπου μετά την πτώση.

(Η γενεαλογία του Ιησού): Η αποφυγή του προπατορικού αμαρτήματος μέσω της παρθενικής γέννησης.

ΕΡΩΤΗΣΗ 2

Ποια η συχνότητα που πρέπει να τελείται το δείπνο του Κυρίου;

Πολλές Εκκλησίες τελούν το Δείπνο του Κυρίου κάθε εβδομάδα. Άλλες κάθε μήνα. Μερικές κάθε εξάμηνο άλλες κάθε πρωτοχρονιά

και άλλες όποτε νομίζουν. Τι μας περιγράφει η Καινή Διαθήκη;

Στην Καινή Διαθήκη υπάρχουν αρκετά εδάφια που υποδεικνύουν τη συχνότητα με την οποία οι πρώτοι Χριστιανοί τελούσαν τον Δείπνο του Κυρίου.

Στις περισσότερες περιπτώσεις φαίνεται ότι η πράξη αυτή ήταν συχνή και είχε σημαντική θέση στις συναθροίσεις των πρώτων χριστιανικών κοινοτήτων. Ακολουθούν μερικά βασικά εδάφια που δείχνουν την πρακτική αυτή:

Πράξεις 2:42:

«Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.»

Εδώ, αναφέρεται ότι οι πρώτοι Χριστιανοί "προσκαρτερούσαν" δηλαδή επιδίδονταν με αφοσίωση στην κοινωνία και στην "κλάση του ἄρτου," που είναι αναφορά στον Δείπνο του Κυρίου. Το ρήμα "προσκαρτερέω" υποδηλώνει συχνότητα και επιμέλεια.

Πράξεις 20:7:

«Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων τῶν μαθητῶν τοῦ κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλον ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον...»

Αυτό το εδάφιο δείχνει ότι οι μαθητές μαζεύονταν την πρώτη ημέρα της εβδομάδας (Κυριακή) για να τελέσουν τον Δείπνο του Κυρίου. Αυτή η συνήθεια φαίνεται ότι ήταν καθιερωμένη στην πρώτη Εκκλησία.

Α' Κορινθίους 11:23-26: Ο Παύλος υπενθυμίζει στους Κορινθίους την παράδοση του Κυριακού Δείπνου λέγοντας:

«τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν... ὡς ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον πίνετε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε ἄχρις οὗ ἔλθῃ.»

Η φράση «ὡς ἂν» (κάθε φορά) δίνει την αίσθηση ότι αυτό γινόταν τακτικά, όμως δεν ορίζει ακριβώς τη συχνότητα.

Α' Κορινθίους 10:16-17:

«Τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστίν; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστίν;»

Ο Παύλος δείχνει ότι η "κοινωνία" που είχαν οι πιστοί στον Χριστό ήταν σε συνδυασμό με την τέλεση του Δείπνου, κάτι που υπονοεί συχνή πρακτική.

Η συχνότητα με την οποία οι πρώτοι Χριστιανοί τελούσαν τον Δείπνο φαίνεται να είναι τουλάχιστον εβδομαδιαία, καθώς συναντιόνταν τακτικά την πρώτη ημέρα της εβδομάδας για αυτόν τον σκοπό.

Η σημασία που αποδίδεται στο να «καταγγέλλουν» τον θάνατο του Χριστού δείχνει ότι οι κοινότητες της εποχής το θεωρούσαν βασικό στοιχείο της λατρείας τους.

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε ιδιαίτερα το ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ για την παραχώρηση και την αποστολή φωτογραφιών.

Ευχαριστούμε από καρδιάς για τις αυτοπροαίρετες προσφορές της αγάπης σας, οι οποίες στηρίζουν την έκδοση και την διανομή του Ελεύθερου Βήματος. Ευχόμαστε αυτό που δίνετε από το υστέρημά σας, ο Κύριος να σας το ανταποδώσει με πλούσιες ευλογίες και τη Χάρη Του σε εσάς και στους οικείους σας.

Αγαπητοί αδελφοί σας ανακοινώνουμε την αλλαγή στις ώρες λειτουργίας της ΕΕΕ Λάρισας.

- Κυριακή: 11:00 - 12:00, κήρυγμα ευαγγελίου - Δείπνο του Κυρίου.
- Πέμπτη : 20:00 - 21:00, μελέτη από Λόγο του Θεού- Προσευχή.

Ο σύλλογος αιμοδοσίας της Κοινωνίας των Ελευθέρων Ευαγγελικών Εκκλησιών έχει ανάγκη ενίσχυσης σε φιάλες αίματος για να καλύψει τις διαρκώς αυξανόμενες ανάγκες για τους αδελφούς και τους συγγενείς τους. Τα στοιχεία του συλλόγου είναι: SE-ΑΕΕΕΕ, κωδικός 15149.

Προαιρετικές προσφορές για την ενίσχυση της ιεραποστολής της Κοινωνίας ΕΕΕ, μπορούν να κατατίθενται στην Τράπεζα Πειραιώς.

(IBAN GR8801715970006597104860123 BIC PIRBGRAA - ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ), με αιτιολογία κατάθεσης «Δωρεά για το Ιεραποστολικό ταμείο».

ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΒΗΜΑΤΟΣ ΕΤΟΥΣ 2024.

Ευχαριστούμε από καρδιάς για τις εισφορές τους στο Ελεύθερο Βήμα κατά το έτος 2024 τους :

- ΕΕΕ ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ
- ΜΕΛΗ ΤΣΑΧΑΡΤΖΙΔΟΥ
- ΕΕΕ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ
- ΕΕΕ Ν.ΙΩΝΙΑΣ
- ΝΙΚΟΣ ΡΟΥΣΣΟΣ
- ΗΡΩ ΠΑΠΑΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ
- ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΚΟΛΙΟΥ
- ΣΟΦΙΑ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ
- ΕΕΕ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ
- ΕΕΕ ΑΙΓΑΛΕΩ
- ΕΕΕ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
- ΕΕΕ ΤΡΙΚΑΛΩΝ
- ΕΕΕ ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑΣ
- ΕΕΕ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ
- ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΠΑΠΑΔΑΤΟΣ
- ΜΑΡΙΑ ΤΣΑΓΚΑΡΑΚΗ
- ΑΕΕ ΤΡΙΚΑΛΩΝ
- ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΑΔΑΟΣ

Πυξίδα • Τριμηνιαίο Χριστιανικό Περιοδικό
για Παιδιά & Εφήβους

Για να μη χανόμαστε...

των Παιδικών-Εφηβικών Προγραμμάτων
της Κοινωνίας Ελευθέρων Ευαγγελικών Εκκλησιών Ελλάδας

Κοινωνία Ελευθέρων Ευαγγελικών Εκκλησιών Ελλάδος

Ημερομηνίες Προγραμμάτων Πνευματικού Κέντρου Σουνίου για το 2025

Αγαπητά μας παιδιά, αγαπητά στελέχη, αγαπητοί γονείς, αδελφοί και φίλοι,

Με μεγάλη χαρά και ενθουσιασμό σας ανακοινώνουμε τις ημερομηνίες των προγραμμάτων μας για το 2025 στο όμορφο χώρο του Σουνίου!

1. **Συνάντηση Νεολαίας:** Ήδη πραγματοποιήθηκε αρχές Ιανουαρίου.
2. **ΚΑΘΑΡΗ ΔΕΥΤΕΡΑ:** Σάββατο 1/3/2025 έως και Κυριακή 3/3/2025 μεσημέρι.
ΑΦΟΡΑ ΟΛΗ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ.
3. **ΒΑΙΩΝ - ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ ΚΑΙ ΠΑΙΧΝΙΔΙ:** Παρασκευή 11/4/2025 απόγευμα έως και Κυριακή 13/4/2025 μεσημέρι.
ΑΦΟΡΑ ΟΛΗ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ: Τα παιδιά παίζουν, οι ενήλικες επιμορφώνονται.
4. **1η ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ:** Σάββατο 28/6/2025 απόγευμα έως και 12/7/2025 μεσημέρι.
ΑΦΟΡΑ: Κορίτσια 6-16 ετών και αγόρια 6-10 ετών.
5. **2η ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ:** Σάββατο 12/7/2025 απόγευμα έως και Σάββατο 26/7/2025 μεσημέρι.
ΑΦΟΡΑ: Αγόρια 6 -16 ετών.
6. **Συνάντηση Νεολαίας:** Κυριακή 27/7/2025 έως Κυριακή μεσημέρι 3/8/2025.
7. **Συνάντηση Οικογενειών:** Κυριακή απόγευμα 3/8/2025 έως Κυριακή μεσημέρι 10/8/2025.
8. **Γενική Συνέλευση Εκκλησιών της Κοινωνίας Ελευθέρων Ευαγγελικών Εκκλησιών:** Πέμπτη απόγευμα 23/10/2025 έως και Σάββατο μεσημέρι 25/10/2025.
9. **Πρόγραμμα 17ης Νοεμβρίου – ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ ΚΑΙ ΠΑΙΧΝΙΔΙ:** Παρασκευή 14/11/2025 έως Κυριακή 16/11/2025.
ΑΦΟΡΑ: ΟΛΗ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ. Τα παιδιά παίζουν, οι ενήλικες επιμορφώνονται.

Τα προγράμματά μας οργανώνονται με πολλή αγάπη και φροντίδα από τους εθελοντές των Εκκλησιών μας και όχι μόνο.

Είναι γνωστό ότι κανείς δεν στερείται των προγραμμάτων για οικονομικούς λόγους.

Η συμμετοχή όλων, και ειδικά των παιδιών, είναι για εμάς προτεραιότητα, καθώς θέλουμε να προσφέρουμε μια πολύτιμη εμπειρία τόσο παιδαγωγική όσο και κοινωνική, βασισμένη πάντοτε στον Λόγο του Θεού, ο οποίος είναι η θεμελιώδης βάση όλων των δραστηριοτήτων μας.

Οι Εκκλησίες αλλά και πολλοί από εμάς προσφέρουμε με χαρά για να εξασφαλίσουμε ότι κανείς δεν θα μείνει εκτός για οικονομικούς λόγους, και ιδιαίτερα τα παιδιά.

Η βοήθειά σας στην έγκαιρη δήλωση συμμετοχής, όχι μόνο για τους συμμετέχοντες αλλά και για τους εθελοντές, είναι πολύτιμη για την οργάνωση των προγραμμάτων μας.

Θα υπάρξουν περισσότερες πληροφορίες για κάθε πρόγραμμα σε κατάλληλο χρόνο.

Εάν έχετε ειδικές απορίες ή θέματα, παρακαλούμε απευθυνθείτε στους διοργανωτές.

Ο χώρος του Σουνίου δημιουργήθηκε για να προσφέρει ένα καταφύγιο αλήθειας και πνευματικής ζωής για όλους μας, και ελπίζουμε να μη μας απογοητεύσει ποτέ.

Με αγάπη και εκτίμηση,
Οι Διοργανωτές

**Εκκλησίες της Κοινωνίας Ελεύθερων Ευαγγελικών Εκκλησιών Ελλάδας
Συναθροίσεις Ελευθέρων Ευαγγελικών Εκκλησιών
Μιλάμε για τον Χριστό, τον Σταυρωμένο και Αναστημένο!
Είσοδος Ελεύθερη για όλους**

ΑΘΗΝΩΝ ΠΕΙΡΑΙΑ ΚΑΙ ΑΤΤΙΚΗΣ

- **Αθήνα:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Τετάρτη 07:00-08:00 μ.μ., Αλκιβιάδου 3-5, Αθήνα 104 39, τηλ. 2108253771, 2108214876
- **Αιγάλεω:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ. & 07:30-08:30 μ.μ., Τετάρτη 08:00-09:00 μ.μ., Παρασκευή 08:00-09:00 μ.μ., Γραβιάς 30, Αιγάλεω 122 43, τηλ. 2105909721
- **Άλιμος:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Τρίτη 08:00-09:00, Πέμπτη 08:00-09:00 μ.μ., Λακωνίας 30, Άλιμος 174 56, τηλ. 2109913373
- **Αμφιάλη:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Τρίτη 07:00-08:00 μ.μ., Πέμπτη 07:00-08:00 μ.μ., Τσακάλωφ 4, Κερατσίνι 187 57, τηλ. 2104000078
- **Αρμενίων:** Κυριακή 11:00-12:00 π.μ., Τετάρτη 08:00-09:00 μ.μ., Παρασκευή 08:00-09:00 μ.μ., Ιγγλέση 25, Αθήνα 117 43
- **Λιπάσματα-Δραπετσώνα:** Κυριακή 11:00-12:00 π.μ., Τρίτη 08:00-09:00 μ.μ., Παρασκευή 08:00-09:00 μ.μ., Σάββατο 07.30-10.30 μ.μ. όμιλος νέων, Μισαηλίδη 28, Δραπετσώνα 186 48, τηλ. 2104627675
- **Μαρούσι:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Τρίτη 08:00-09:00 μ.μ., Πέμπτη 08:00-09:00 μ.μ., Κανάρη 10, Μαρούσι 151 26, τηλ. 2108065796
- **Μελίσσια:** Κυριακή 11:00-12:00 π.μ., Τετάρτη 08:00-09:00 μ.μ., Παρασκευή 07:00-08:30 Αθανασίου Διάκου 15, Μελίσσια 151 27, τηλ. 2108032464, 6972309399, 6977619568
- **Ν. Ιωνία:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Δευτέρα 07:00-08:00 μ.μ., Τετάρτη 07:00-08:00 μ.μ., Σόλωνος 3, Νέα Ιωνία 142 31 (Κοντά στον ηλεκτρικό σταθμό Πευκάκια), τηλ. 6932070403
- **Νίκαια:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ. & 08:00-09:00 μ.μ., Τρίτη 08:00-09:00 μ.μ., Πέμπτη 08:00-09:00 μ.μ., Αμερικανίδων Κυριών & Βέροιας 2, Νίκαια 184 50, τηλ. 2104904844
- **Περιστέρι:** Κυριακή 11:00-12:30 π.μ., Παρασκευή 07:30-08:30 μ.μ., Αρκαδίου 47, Περιστέρι 121 32, τηλ. 2105758928
- **Πόρτο Ράφτη** (Βιβλικός Όμιλος κατ' οίκον): Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Πέμπτη 08:00-09:00 μ.μ., Χρυσήιδος 4, Πόρτο Ράφτη 190 03, τηλ. 2299073476
- **Σαλαμίνα:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Παπαφλέσσα 9, Σαλαμίνα 189 02, τηλ. 2104656593
- **Χαλάνδρι:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Δευτέρα 07:00-08:00 μ.μ., Τετάρτη 07:00-08:00 μ.μ., Θησέως 6, Χαλάνδρι 152 32, τηλ. 2106818156 eeehal@yahoo.gr, YouTube
- **Ωρωπός:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Δευτέρα 07:00-08:00 μ.μ., Παρασκευή 08:00-09:00 μ.μ., Θηβών 2, Ωρωπός 190 15, τηλ. 2295030529, 2295032654, 6934562881

ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΕΛΛΑΔΑ

- **Αίγιο:** Κυριακή 10-11 π.μ., Στράτωνος 29, Αίγιο 251 00, τηλ. 6974753694
- **Αμαλιάδα:** Κυριακή 10:00-11:00 π.μ. & 06:30-07:30 μ.μ., Τετάρτη 06:30-08:00 μ.μ., Ρήγα Φεραίου 86, Αμαλιάδα 272 00, τηλ. 2622023181, 2622027719
- **Άργος:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Πέμπτη 07:00-08:00 μ.μ., Περιοχή Ξηρόβρυσης (Παλαιά οδός Τριπόλεως), 212 00, τηλ. 2751067787
- **Γαρίπα Μονοφατσίου Κρήτης:** Κυριακή 10:00-11:00 π.μ., Πέμπτη 06:00-08:00 μ.μ., Γαρίπα 703 00, τηλ. 2891093357
- **Γεωργικό Καρδίτσας:** Κυριακή 10:30- 11:30 π.μ., Πέμπτη 06:00-07:00 μ.μ., Γεωργικό 43100, τηλ. 2441036362, 2441036654
- **Ηράκλειο Κρήτης:** Κυριακή 10:00-11:00 π.μ., Τετάρτη 07:00-08:00 μ.μ., Ρόδων 33, Ηράκλειο 713 06, τηλ. 6944612028, 6977583914
- **Θερμησία Ερμιονίδας** (κατ' οίκον): Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Τετάρτη 05:00-06:00 μ.μ., Θερμησία 210 51, τηλ. 2754041067, 2754041110, 6938656387
- **Καβάλα:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ. & 07:00-08:00 μ.μ., Τετάρτη 07:00-08:00 μ.μ., Κάρανου 27, Καβάλα 653 02, τηλ. 2510838363
- **Καινούργιο Φθιώτιδας:** Κυριακή 10:00-11:00 π.μ., Καινούργιο 350 09
- **Καλαμάτα:** Κυριακή 10:30-12:00 π.μ., Τετάρτη 07:00-08:00 μ.μ., Παρασκευή 07:00-08:00 μ.μ., Φαρών 131, Καλαμάτα 241 00, τηλ. 2721084295, 6940728125
- **Καμίνια Πατρών:** Κυριακή 10:00-11:00 π.μ. & 08:00-09:00 μ.μ., Τετάρτη 08:00-09:00 μ.μ., Παρασκευή 08:00-09:00 μ.μ., Καλλιθέας 9, Καμίνια 250 02

- **Κομοτηνή:** Κυριακή 10:30-12:30 μ.μ., Παρασκευή 07:00-09:00 μ.μ., Βοσπόρου 7, Κομοτηνή 691 00, τηλ. 2531027704, 6944591675, 932402706
- **Κόρινθος:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Τετάρτη 06:30-07:30 μ.μ., Σάββατο 07:00-08:00 μ.μ. Σίνα 68, Κόρινθος 201 00, τηλ. 2744065788, 6973993542
- **Λαμία:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Τετάρτη 07:00-08:00 μ.μ., Θεμιστοκλέους 17, Λαμία 35100
- **Λάρισα:** Κυριακή 11:00-12:00 π.μ., Πέμπτη 08:00-09:00 μ.μ., Γεωρ. Σεφέρη 123, Λάρισα 412 21
- **Μαυρομάτι Θηβών:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Μαυρομάτι 320 02, τηλ. 2262303013, 6948469634
- **Μυτιλήνη:** Κυριακή 11:00-12:00 π.μ., Τετάρτη 07:00-08:00 μ.μ., Αλκαίου 30, Μυτιλήνη 811 00, τηλ. 2251022612
- **Νεάπολη Κρήτης:** Κυριακή 11:00-12:00 π.μ., Βίτσι 12, Νεάπολη 724 00, τηλ. 2841032044 (Οικογ. Παναγιώτη Λουκάκη)
- **Νικολαΐκα Αιγίου:** Κυριακή 07:30-08:30 μ.μ., Τετάρτη 07:30-08:30 μ.μ., Νικολαΐκα 25100, τηλ. 2691081115
- **Προσοτσάνη Δράμας:** Κυριακή 11:00-12:00 π.μ., Παρασκευή 07:00-08:30 μ.μ., Καρτάσου, Προσοτσάνη 662 00, τηλ. 2521038748
- **Πτολεμαΐδα:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Τετάρτη 07:00-08:00 μ.μ., Ιασονίδου 4, Πτολεμαΐδα 502 00, τηλ. 2461092794, 6948740373
- **Ρόδος:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Τετάρτη 07:00-08:30 μ.μ., Ιαλυσού 29, Κρητικά 851 00 (Παραλιακή οδός προς Αεροδρόμιο), τηλ. 2241093331
- **Σπάρτη:** Κυριακή 10:30-12:00 π.μ., Τετάρτη 07:00-08:00 μ.μ., Χαμαρέτου 74, Σπάρτη 23100, eespartis@gmail.com, τηλ. 2731400369, 697043318
- **Τρίκαλα:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ. & 07:00-08:00 μ.μ., Πέμπτη 07:00-08:00 μ.μ., Βαλαωρίτου 4, Τρίκαλα 421 00, τηλ. 2431025273
- **Τρίκαλα:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ. & 7:00-8:00 μ.μ., Τρίτη 07:00-08:00 μ.μ., Θουκυδίδου 2, Τρίκαλα 421 00, τηλ. 2431072750
- **Φιλιατρά:** Κυριακή 10:00-11:00 π.μ., Παρασκευή 07:00-08:00 μ.μ., Επαρ.Οδ. Λιμενάρειου-Χριστιάνων, Λιμενάρι 243 00, τηλ. 2761033397
- **Φραντζής Φθιώτιδας:** Φραντζής 35100, τηλ. 2231096327
- **Χανιά Κρήτης:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Τετάρτη 07:00-08:00 μ.μ., Κων. Μητσοτάκη 36 (& Α. Παπανδρέου 107), Χανιά 73132, τηλ. 2821056310

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΕΣ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

- **Καναδάς-Κεμπέκ,** Hellenic Gospel Free Church, τηλ. 514 337-8526, 7110 Av. de l'Épée, Montréal, QC H3N 2E1, Canada

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΕΣ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

- **Αυστραλία-Μελβούρνη (Κέντρο της πόλης),** Greek Free Evangelical Church City Centre Κυριακή 09:30-10:45 π.μ. (Ελληνική), Κυριακή 11:00-12:15 μ.μ. (Αγγλική), Τετάρτη 07:00-08:45 μ.μ. (Βιβλική Μελέτη στα Ελληνικά), Τετάρτη 07:30-08:30 μ.μ. (Βιβλική Μελέτη στα Αγγλικά), 161-167 Peel St, North Melbourne VIC 3051, Australia
- **Αυστραλία-Μελβούρνη (Oakleigh),** Greek Free Evangelical Church Melbourne: Oakleigh, Κυριακή 09:30-10:45 π.μ. (Ελληνική), 185 Warrigal Road, Oakleigh
- **Αυστραλία-Σύδνεϋ,** Greek Free Evangelical Church Sydney: Kingsgrove, Κυριακή 10:00-11:00 π.μ. (Ελληνική), Κυριακή 10:00-11:00 π.μ. (Αγγλική), τηλ. 02 9503-0777 53 Kingsway, Kingsgrove NSW 2208, Australia
- **Αυστραλία-Αδελαΐδα,** Greek Free Church Adelaide: Renown Park, Κυριακή 09:30-10:30 π.μ. (Ελληνική), Κυριακή 06:00-07:00 μ.μ. (Ελληνική), Τετάρτη 07:30-08:45 (Βιβλική Μελέτη στα Ελληνικά), 59 Tait St, Renown Park SA 5008, Australia

Εκκλησιαστικά

Χειμερινή Συνάντηση Νεολαίας 2025

Το τριήμερο από 04-06 Ιανουαρίου 2025, πραγματοποιήθηκε η Χειμερινή Συνάντηση της Νεολαίας μας στο Σούνιο.

Το γενικό θέμα που πλαισίωσε τις ομιλίες της συνάντησης ήταν :

«Φαντάζεσαι τον εαυτό σου Σοφό; ...
φοβού τον Κύριον και έκκλινον
από κακού».

Έγιναν ομιλίες που αφορούσαν το θέμα της ταπεινοφροσύνης, της εγκράτειας, του φόβου του Κυρίου, της σύνεσης και τις επαγγελίες που μας υπόσχεται ο Θεός.

Την ορχήστρα πλαισίωσαν ο Γιάννης Τοράκης, η Μαρί Γκιτάκου και ο Άγγελος Τουτουτζάκης.

Επιπλέον αυτών των ομιλιών, οι νέοι και οι νέες απόλαυσαν την γαλήνη και την φυσική ομορφιά του χώρου του Σουνίου, είχαν συναναστροφή, παιχνίδι και δραστηριότητες.

Οι αδελφές μας, Μυρτώ Μπαξεβανίδου και Ραχήλ Ροδονίδου, ανέλαβαν την ψυχαγωγία μας την πρώτη βραδιά.

Η τελευταία βραδιά της συνάντησής μας, ως είθισται, ήταν πνευματική και στο πλαίσιο αυτό έγιναν ομολογίες πίστες από τις αδελφές μας Λάουρα Αποστολάκη, Νάντια Περιάλη και Μίνα Μπαξεβανίδου.

Ιδιαίτερα μας προκάλεσε εντύπωση, η διήγηση της Νάντιας για το πώς ο Θεός την έφερε στην Ελλάδα, όπως επίσης και λεπτομέρειες από τις πνευματικές αναζητήσεις, αγωνίες και προβληματισμούς που είχαν η Λάουρα και η Μίνα, στην πνευματική τους πορεία.

Ευχόμαστε όλες οι συναντήσεις της Νεολαίας μας, να είναι το ίδιο ευλογημένες από την παρουσία Του και στο μέλλον.

Η Δόξα για όλα αυτά ανήκει στον Ιησού Χριστό.

ΤΕΥΧΟΣ 94

Ελεύθερο
ΒΗΜΑ

Α' Τρίμηνο

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ
2025

ΕΤΟΣ 24ο

ΦΥΛΛΟ 94

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
Αλκιβιάδου 5, 104 39 Αθήνα

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΝΙΚΟΣ ΡΟΥΣΣΟΣ
ΤΕΡΤΙΟΣ ΠΕΤΡΟΒΑΤΖΗΣ
ΜΑΝΟΣ ΔΑΜΙΑΝΑΚΗΣ

Αποστολή άρθρων και αλληλογραφία
eleftherovimakeee@gmail.com

ΕΚΤΥΠΩΣΗ
VOLCANO, ΠΑΝ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ
Μικράς Ασίας 76, Γουδή
Τηλ.: 2107708375, Fax: 2107487280
E-mail: Info@volcanograph.gr
www.volcanograph.gr

Αποστέλλεται δωρεάν
σε όποιον το ζητήσει

ΔΙΑΝΟΜΗ - ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ
Στυλ. Ρούσσος - Γ. Εσαγιάν

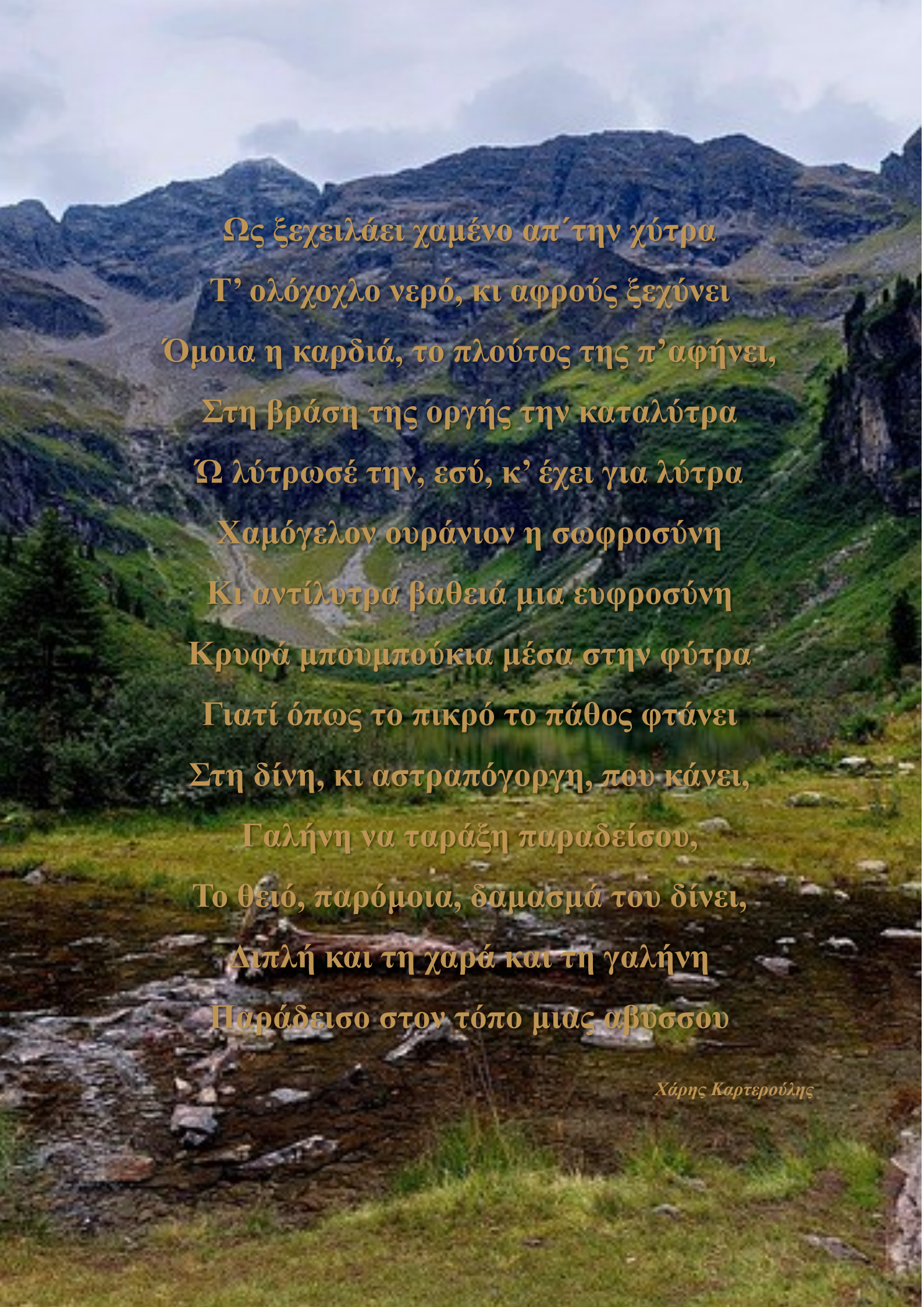
Συντηρείται με αυτοπροαίρετες
εισφορές των αναγνωστών του

Τραπεζικός Λογαριασμός :

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
Τράπεζα Πειραιώς
IBAN: GR8801715970006597104860123
BIC PIRBGRAA
«Δωρεά για το Ελεύθερο Βήμα»

Σε αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν στις
διορθώσεις, στο στήσιμο
και τη σελιδοποίηση οι:

Αρίσταρχος Σεϊμένης
Δήμητρα Μάνη

Ως ξεχειλάει χαμένο απ' την χύτρα
Τ' ολόχοχλο νερό, κι αφρούς ξεχύνει
Όμοια η καρδιά, το πλούτος της π' αφήνει,
Στη βράση της οργής την καταλύτρα
Ω λύτρωσέ την, εσύ, κ' έχει για λύτρα
Χαμόγελον ουράνιον η σωφροσύνη
Κι αντίλυτρα βαθειά μια ευφροσύνη
Κρυφά μπουμπούκια μέσα στην φύτρα
Γιατί όπως το πικρό το πάθος φτάνει
Στη δίνη, κι αστραπόγοργη, που κάνει,
Γαλήνη να ταράξη παραδείσου,
Το θειό, παρόμοια, δαμασμά του δίνει,
Διπλή και τη χαρά και τη γαλήνη
Παράδεισο στον τόπο μιας αβύσσου

Χάρης Κατερούλης